

Edinost

BOJ PROTI PREOSTANKOM
FAŠIZMA — PROTI ČRNI RE-
AKCIJI — JE BOJ ZA MIR IN
VARNOST V SVETU!

CENA NAROČNINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Let. 6. Št. 252.

Cena 5 c.

TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, FEBRUARY 18TH. 1948.

Price 5c.

Vol. 6. No. 252.

Amerika še vedno zadržuje jugoslovansko zlata

Tanjug je pooblaščen izjaviti: da je bila poslana ameriški vladi nota v kateri se zahteva vrnitev jugoslovanskih denarnih zlatih rezerv, ki so bile naložene v "Zvezni rezervni banki v New Yorku napredvečer Hitlerjevega vpada v Jugoslavijo.

Združene države so odklonile jugoslovansko ponudbo, da se uredi ameriške terjatve na podlagi separatnih pogajanj. Namestu tega Združene države postavljajo pogoje za vrnitev zlata za uravnanje vseh mogočih terjatev, ki so, a v največjih slučajih niso nastale v vojni in po vojni.

Poleg terjatve posojila in najemnine (lend-lease) Združene države postavljajo tudi zahteve za povračilo civilne pomoči in druge malenkostne stvari, kot vprašanje nacionaliziranih ameriških investicij v Jugoslaviji, ceně te investicije osemkrat več, kakor so uradno cenjene po ameriškem uradu za trgovino.

V svoji noti za separatna pogajanja je Jugoslavija podčrtala, da je odškodnina za nacionalizirane ameriške investicije zavarovana po zakonih jugoslovanske države, ter tudi potrdila zahtevano svoto in način plačevanja odškodnine.

Združene države so v svojem odgovoru na jugoslovansko noto ostale trdovratno na svojem prejšnjem stališču, da na vsak način zadržijo denarne rezerve, ki so bile naložene v Ameriki, ter postavljajo pogoje, ki so v zvezi z drugimi terjatvami, ki so itak že uravnane po drugih ustanovah in zajamčene po zakonu FLRJ. To postopanje Združenih držav je prvo te vrste v mednarodnih odnosih.

Jugoslovanski Ambasador v Združenih državah je v zvezi s tem naslovil novo noto ameriški vladi, ki se glasi:

"Jugoslovanska vlada je skrajno presenečena o vsebini vašega odgovora in obžaluje, da ne more biti zadovoljna z odgovorom državne odelka, ker vaša nota ne odgovarja jasno po vprašanju, katere je Ambasada v svoji noti z 2. januarjem poslala in se nanašajo na to, da se odmrznejo jugoslovanske denarne zlate rezerve naložene v Združenih državah.

Državnemu odelku je popolnoma znano, da je jugoslovanska vlada vedno naglašala, da odmrznitev jugoslovanskih investicij in posebno odmrznitev jugoslovanskih zlatih denarnih rezerv v Združenih državah nima nič skupnega z terjatvami ameriške vlade ali državljanov radi dolgov, ki so nastali vsled vojne ali pa kot posledica zakonov Jugoslavije.

Jugoslovanska vlada je jasno postavila svoje stališče v Ambasadni noti 27. marca 1947. kakor tudi v vseh nadaljnjih komunikacijah in izjavah v teku pogajanj, ki so se začela 19. marca 1947. Dejstvo, da je jugoslovanska vlada privolila v razgovore o odmrznitvi jugoslovanskih vlog v času ko je ameriški department to želel, še ne pomeni, da bi se sedaj vsa terjatvena vprašanja, ki so bila tedaj predmet razgovorov metala v eno vprašanje.

"Nasprotno, jugoslovanska vlada smatra, da vsak predmet teh razgovorov predstavlja poseben problem. Vsled tega se odločno zavrača kot neutemeljeno trditev, kot je bilo v noti od januarja 1945 rečeno, da je vlada Jugoslavije v svoji noti marca 1947. po raznih predhodnih neuradnih korakih izrazila pripravljenost rešiti enako druga izredna vprašanja, kar je eno zadržanje, ki je nemogoče.

"Tako zadržanje je v nasprotju z zakonitimi in moralnimi principi mednarodnih odnosov. Jugoslovanska vlada smatra, da ima vloga jugoslovanskih denarnih rezerv v Združenih državah, brez dvoma značaj vlog v nujni potrebi okoličin.

"Take vloge se v nobenem slučaju ne smejo zadržavati ali obdržati. Spremenitev take vloge v varščino, po samostojnem postopanju vlade Združenih držav, v namenu da se zagotovi hitra odškodnina za ameriška posojila in investicije v Jugoslaviji, predstavlja slučaj, katerega še ni bilo v zgodovini mednarodnih zakonov.

"Jugoslovanska vlada naprimer ne more razumeti tako majhnega razumevanja in nespravljenosti od strani ameriške vlade, ki ga polaga napram pogodbam sklenjenim v Bretton Woods, ne more razumeti niti opazke, da je jugoslovanska delegacija nudila samo 300.000 dinarjev kot odškodnino za ameriške terjatve, ki so nastale kot posledica vojne, ko je stvarno to število bilo večkrat pomnoženo.

"Jugoslovanska vlada se drži svojega stališča in svoje natančno presojene zahteve, da se njena posest zamrzneva po Ameriški vladi, da takoj na razpolago vladi Jugoslavije brez vsakih zadržkov ali pogojev."

Pokus za razbitje svetovne Federacije dela

Beograd, (Tanjug) — "Borba" od 9. februarja piše: da je James Carry, predstavnik CIO na pariškem zasedanju "Svetovne Federacije Strokovnih sindikatov predlagal diskusijo o udeležbi strokovnih unij pri izvedbi Marshall-ovega plana.

Ta maneuver ameriških vladajočih krogov je imel namen prikazati Marshallov plan, kot nekaj, kar je prišlo od celokupnega ameriškega ljudstva. Carry-ev predlog je bil zavrnjen z večino glasov.

Toda zagovorniki Marshall-ovega plana v delavskem gibanju se niso zadovoljili s tem. Nedavno so belgijski strokovni sindikati vodjeni po Shevenelle-u od bankrotirane Amsterdamske internacionale — na pobudo agenta Wall Street-a, Irving Brown-a, enega od voditeljev A. F. of L. — predlagali, da naj bi se vršila konferenca strokovnih sindikatov šestnajstih držav, ki jih vključuje Marshall-ov plan.

Brown sam je izjavil, da mora konferenca od teh strokovnih sindikatov ustanoviti novo internacionalno strokovno sindikalno organizacijo. Podpirajoč ta vpogled, je Generalni svet britanskega T. U. C. naslovil zahtevo na Federacijo Svetovnih Sindikatov, da skliče izvršni odbor in da se o tem nadalje diskusira.

Je resnica — nadaljuje "Borba", — da so atašeji Wall Street-a dobili na svojo stran Leon Jouhaux-a,

Sheneville-a, Schumacher-ja, Saragat-a, nekatere delavske voditelje in birokrate bankrotirane amsterdamske internacionale za Marshall-ov plan, toda to jim ne pomaga.

Volitve na vodstvo britanskih strokovnih unij dokazujejo poraz kampanje reakcionarnih delavskih voditeljev proti progresivnim elementom delavskega gibanja v Vel. Britaniji.

Energetični protesti proti nameram, da se razcepi enotnost strokovnih unij, so bili poslani od nacionalnih sindikatov Jugoslavije, Poljske, Bolgarije, Rumunije, Madžarske in drugih držav.

Vse to dokazuje dejstvo, da se delavski razred zaveda v ogromni večini s kakšnimi triki in naporu se ameriški imperializem trudi razbiti vrste Svetovne Federacije strokovnih sindikatov. Vpliv izdajalcev delavskega razreda se zmanjšuje iz dneva v dan.

Delavski razred vsega sveta vidi v Federaciji Svetovnih sindikatov mogočno jamstvo za svobodni razvoj delavskega gibanja, mogočno orodje za obrambo miru, demokracije in nacionalne neodvisnosti.

Narčni ameriškega imperializma še enkrat spominjajo delavski razred na star ali rešnični pogovori; — da delavci nimajo boljšega orožja, kot njihova enotnost in ne večjega sovražnika, kot so razbijalci te enotnosti!

VELIČASTNI USPEH PONOVNEGA VSE-SLOVANSKEGA KONCERTA

NAD 8.000 OSEB SE JE UDELEŽILO PRIREDITVE

Toronto: — Zadnje nedeljo večer se je priredil na vsesplošno zahtevo ponovni Vse-Slovanski koncert v Torontu. Ker pa je bila za prvi koncert najeta Massey Hall-a z 4.000 sedeži mnogo premajhna je Vseslovanski odbor to pot najel veliki Coliseum z nad 8.000 sedeži. Toda tudi ta je bil do zadnjega sedeža zaseden in vsled pomanjkanja prostora se je moralo vrniti več sto oseb, ker ni bilo sedežev. Torej je bil ogromen uspeh ponovnega koncerta in manifestacija Vse-slovanske solidarnosti, bratstva in enotnosti.

Koncert je bil pa obenem tudi nekaj krasnega za videti saj je pri koncertu samem sodelovalo nad petsto oseb raznih slovanskih narodnosti, kot Ukrajinci, Rusi, Poljaki, Karpato-Rusi, Srbi, Madžaronci, Slovenci, Hrvati, Bolgari, kateri so uprizorjali živobarvo demonstracijo raznih plesov, telovadnih izvedb, pesmi in razne druge umetnosti slovanskih narodov.

Radi bogatega programa, se ni moglo izvesti ponovnega nastopa mnogim izvrstnim izvajateljem četudi so gledalci burno zahtevali ponovni nastop več prizorov, kot naprimer ukrajinko plesalno skupino, solo harmoniko s spremljanjem zvonke pesmi, Združene vse-slovanske telovadce in telovadkinje in druge.

Ko so več sto članski pevski zborji zapeli z raskošno živahnostjo "Koračnico Združenih Narodov" in enako navdišujočo slovansko himno "Hej Slovani" so se gledalci pridružili pesmi, da se je ob zvoku tisoče slovanskih navdušenih glasov tresla jeklena zgradba Coliseuma.

Na tej veličastni vsesplošni manifestaciji je bilo sprejetih tudi

več resolucij. V eni resoluciji se je obsojalo visoke cene življenjskih potrebščin in visoke davke. V drugi resoluciji se je protestiralo proti importiranju vojnih kriminalcev v Kanado. Vstop v Kanado se namreč pod krinko razseljenih oseb dovoljuje nacističnim pomagačem, kateri nadaljujejo svoje razvrtno fašistično delo v Kanadi, kar ogroža demokracijo, red in varnost kanadskih državljanov.

Ta veličastna prireditve, kot rečeno, je bila ponovna prireditve in je del prireditve, ki so se januarja meseca vršile po vseh mestih Kanade, kjer prebivajo Slovani. Vse druge prireditve po drugih naselbinah in večjih mestih so enako uspešno manifestirale slovansko solidarnost, za povzdigo kulture, razširjenosti bratstva med miroljubnimi narodi, za napredek in pravični ter trajni mir.

Ameriške terjave v Jugoslaviji

Belgrad: — (Tanjug) — Belgrajška "Borba" piše, da je zadržanje jugoslovanskih denarnih rezerv po vladi Združenih držav Amerike nekaj nezasičanega v zgodovini mednarodnih odnosov. Ob istem času je to tudi izraz nebrzdane sovražnosti, katere navdaja Wall Street v očigled neprestanega naraščanja demokracije v svetu. Je tudi izraz naporov, da se postavljajo ovire na pot svobodnim in neodvisnim narodom, kateri se trudijo, da postanejo gospodarji svoje lastne usode.

"Borba" nato nadaljuje, da v smislu ameriških centev, je Jugoslavija prejela skozi posojilo in najem "lend-lease" za \$30.000.000 vrednosti blaga. Poleg tega, da je Jugoslavija prejela za civilno prebivalstvo (prebivalstvo v osvobojenih pokrajinah) nekako za \$10.000.000 vrednosti blaga od ameriške, angleške in kanadske armade. Za te pošiljke zahtevajo Združene države, kot svoj del 3.5 milijona dolarjev.

Komentirajoča o tej zahtevi Združenih držav "Borba" piše, da

KONVENCIJA HIŠNIH GOSPODINJ KANADE SE BO VRŠILA V OTTAWI

Toronto: — Zveza hišnih gospodinj v Torontu je na svojem množičnem zborovanju, ki se je vršilo 9. februarja, sklenila sklicati konvencijo, ki naj bi se vršila meseca aprila v Ottawi. Zborovanja so se udeležile tudi zastopnice iz več drugih mest.

Konvencija se bo vršila v času ko bo zbranih milijone podpisov, katere bodo prinesle delegatke skupaj iz cele Kanade ter jih predložile pred vlado in ob enem zahtevale nadzorstvo nad cenami ter znižanje cen na raven kot so bile meseca januarja 1946. leta.

Delegatke bodo povabljene iz vseh krajev in od vseh ženskih organizacij iz vse Kanade. Istotako bodo povabljene delegacije unij kakor tudi posamezniki, da se udeležijo razgovorov, o upostavi Vse-Kanadske organizacija potrošnikov.

Za sedaj se nahajajo organizacije potrošnikov v 32 središčih, vključno v vseh večjih mestih. Velika delegacija več sto žen, podprta po unijah in drugih organizacijah od obrežja do obrežja, napotena v Ottawa s milijoni podpisov, bo gotovo vplivala na vlado, da se bo zganila in storila potrebne korake, da se uredi in ustavi navijanje cen.

Glavna govornica na zborovanju je bila predsednica Mrs. L. Luckock, katere je apelirala na predstavnice organizacij, da pospešijo kampanjo proti visokim cenam.

ANGLEŠKI "FUHRER" IZDAJA ČASOPIS

London: — (Reuters) — Sir Oswald Mosley, voditelj angleških fašistov je 14. februarja izdal prvo številko fašistične publikacije "Union", ki je tedensko glasilo za oživiljenje ostanok fašizma "nove zvezne partije fašistov". Fašisti vidijo v Marshall-ovem planu ugodno polje, za njihov razvoj.

Na prvi strani je ta publikacija prinesla veliko sliko Sir Oswald Mosley-a, pod katero je bil samo naslov: "Leader", kar pomeni toliko kot "Führer".

"Toronto prednjači v tej kampanji, zgled katerega smo dale se bo razširil po vsej Kanadi. Tisoče podpisov prihaja vsaki dan na naš urad. Unije in druge organizacije nam dajejo vso podporo. Me smo prericane, da bomo dosegle kvoto podpisov. Me smo tudi prepričane, da moremo z dovoljnim pritiskom javnega mnenja, odvaliti nazaj val visokim cenam." je dejala Mrs. Luckock.

Protestni brzojav je bil poslan na Premierja W. L. Mackenzie Kinga, z zahtevo, da se dovoli "svobodno glasovanje" po vprašanju nadzorstva nad cenami.

Ottawa namerava zabraniti vstop ameriškim delavskim voditeljem

Ottawa: — Kanadska vlada išče načina, kako bi zabranila v Kanado vstop ameriškim delavskim voditeljem. Premier King je namignil, da ima kanadska vlada to v mislih, toda minister za emigracijo J.A. Glen je odklonil dalje pojasnjevanje izjavo, namreč kakšne metode naj bi se podvezle, toda je dodal, da bo o tem izdana nekakšna izjava.

Do danes nima Kanada ničesar v svojih zakonih, ki bi zabranjevalo vstop ameriškim državljanom prehod ameriško-kanadske meje vsled tega ako je ta član ene ali druge stranke in celo če je član komunistične partije in tudi ni nobenega zakona za deportacijo radi tega. Naravno je, da takih zakonov tudi sedaj ni potrebno razen zakona o prepovedi fašističnih ostanok in protidelavskim elementom. Delavstvo se nahaja pod peto tako ameriških, kakor kanadskih iskoriščevalcev, zato je tudi edino pošteno, da se brani enotno pred vsimi iskoriščevalci kanadski in ameriški delavci ter njihovi zastopniki morajo imeti prost prehod iz ene države v drugo.

Je Jugoslavija od vseh zavezniških držav prejela najmanjši del, četudi je Narodni Osvobodilni odbor in pozneje Jugoslovanska vlada prosila za zvišanje pošiljk za vojno proti Nemčiji.

Brazilija, o kateri udeležitvi v vojni niko ne govori resno, je prejela desetkrat toliko kot Jugoslavija. "Neutrlna" Turčija, katere je ob tistem času odprto pomagala Hitlerjevi napadalnosti, je prejela več kot Jugoslavija.

V zvezi z prejemki "lend-lease", ki znašajo skupaj 36 milijonov dolarjev po ameriški centvi, je bilo poslanih za 24 milijonov dolarjev paketov jugoslovanskim vojnim ujetnikom, ostalo pa za vzdrževanje takozvane kraljeve armade v emigraciji in samo pol milijona dolarjev se je porabilo za material, ki je bil poslan Narodni osvobodilni Armadi, katere se je v prečem pomanjkanju vsakega materiala, junaško borila proti okupatorju.

Do kakšne mere so terjatve Združenih držav neupravičene se najlepše kaže o terjatvah za civilno prebivalstvo 3.5 milijona dolarjev, ki se vključuje v "vojne pošiljke". Vse prejemke, ki jih je Jugoslavija dobila na podlagi "lend-lease-a", so bili porabljeni pred zmago nad Japonsko. Kot je znano, ves material, ki je bil poslan v zavezniške države v teku vojne pod "lend-lease-om" in kateri je bil porabljen pred zmago nad Japonsko, ne zapada v plačilo.

Združene države so zavrgle te principe, kolikor se Jugoslavije tiče. Pošiljke poslana Franciji, Belgiji in Holandski, niso rešavane na ta način.

"To pomeni, — nadaljuje "Borba", da ameriški državni department zahteva od Jugoslavije plačilo za pošiljke, za katere od drugih držav ne zahteva plačila in za katere je bilo v vseh slučajih ocenjeno in uravnano sporazumno z UNRRA-o.

Kar hočejo Združene države ni ničesar drugega kot samolastno in nepošteno kupčenje "terjatev", kar je dokaz stališča diskriminacije, ki ga zasledujejo Združene države v ekonomičnih vprašanjih napram demokratičnim državam.

Diskriminacija proti demokratičnim državam, katere se vrši in je v slučaju jugoslovanskega zlata jasno razkrinkana, je v direktni nasprotstvu povelja Združenih Narodov.

Tako stališče predsodkov razbija osnovne principe na katerih je postavljeno mednarodno sodelovanje. Zaradi tega, odločna zahteva Jugoslovanske vlade da odmrznitev jugoslovanskega zlata v Združenih državah ne samo da pomeni obrambo ogrožene posesti, ampak tudi opozorilo vsemu svetu a v prvi vrsti OZN., da obrne pozornost pojavi, katere se v interesu temeljnega zaupanja v mednarodne odnose ne bi smela na noben način trpeti in dovoliti.

STANOVANJA POVIŠANA ZA 400%

Ottawa: — Radi uklenjena nadzorstva nad stanarino trgovinskim podjetjem, se je stanarina ogromno povišala. Nekaterim lokalom je bila stanarina povišana za 400%. Pričuje se, da bo finančni minister Douglas Abbott zahteval od parlamenta odobrenje tudi za povišanje stanarine na privatna stanovanja.

SOVJETSKA ZVEZA SKLENILA NE-NAPADALNO POGODBO Z NEMČIJO RADI MIRU

Moskva: — Radi publiciranja dokumentov, ki so bili zaplenjeni po ameriški in angleški armadi in kateri poskušajo vreči obdolžitve radi nastanka vojne na Sovjetsko zvezo, ker je podpisala nenapadalno pogodbo z Nemčijo, je Sovjetska zveza že obširno odgovorila na te najnovejše provokacije in zavijanja ameriške reakcije. O tretjem odgovoru piše dopisnik Eddy Gilmore med drugim naslednje:

"Združene države so na vse načine podpirale razvrtno politiko Chamberlina, to je, politiko Anglije in Francije. Sovjetska zveza odločno zanika, da je bil nenapadalni pakt z Nemčijo del Sovjetske zunanje politike, ampak, ker se ni moglo priti do sporazuma z zahodnimi velesilami radi skupne obrambe proti fašistični Nemčiji je bila Sovjetska zveza pred alternativno; ali da podpiše nenapadalno pogodbo z Nemčijo radi samoobrambe, ali pa odkloni pogodbo in tvega takojšnji oboroženi napad od strani Nemčije.

"Ob tem času so ameriški biljoni investirali kapital v nemško industrijo in tako oskrbovali Hitlerja z orožjem. Anglija in Francija sta pa igrali dvoilčno vlogo in nameravale skleniti pogodbo s Hitlerjem v namenu, da se obrne ost napada na Sovjetsko zvezo. Na drugo stran so se pa vodila pogajanja s Sovjetsko zvezo in nudila razna jamstva, Poljski, Rumuniji in nekaterim drugim državam.

"Anglija je ob tem času upala tudi na Anglo-Ameriški sporazum in če bi ga bila ona tedaj dosegla bi opustila vsa jamstva, ki jih je dala Poljski. V slučaju da je bil podpisan Anglo-Ameriški sporazum, je bila Anglija pripravljena prepustiti Nemčiji, da reši problem Danciga in Poljskega koridorja sama brez angleškega umešavanja. Sovjetska zveza more podpreti to z vojnimi dokumenti, ki jih je zaplenila v vojni in je bilo javljeno, da bodo ti dokumenti tiskani v knjižni obliki.

V odgovoru Sovjetske zveze je bilo tudi rečeno, — pravi Gilmore — da je obstojal politični sporazum med Anglijo in Nemčijo v ekonomični pogodbi v kateri je bil vključen tajni sporazum po kolonialnem vprašanju, razdelitvi surovin,

kakor tudi razdelitev trga, ter veliko angleško posojilo Nemčiji. Tako so angleški vladarji videli vabljivo sliko trdnega sporazuma z Nemčijo in seveda usmerjenje nemške napadalnosti proti vzhodu, proti Poljski in Sovjetski zvezi.

Sovjetska izjava pravi, da je bilo že v začetku leta 1939 strogo zaupno pogajanje med Nemčijo in Anglijo po Hitlerjevem odposlancu, dr. Helmuth Wohltatu, kateri je bil v Londonu.

"Razgovori z Wahltatom so se vršili med ministrom prekomorske trgovine Robert S. Hudsonom in bivšim svetovalcem ministrskega predsednika Neville Chamberlaina, Sir Horace John Wilsonom.

"Važno je pripomniti, da so bili poslani na pogajanja v Sovjetsko zvezo ljudje manjše važnosti, medtem ko je sam Chamberlain romal v Nemčijo in se osebno pogajal z Hitlerjem.

"Ko je prišlo na red vprašanje obrambe pri pogajanjih v Moskvi med zastopniki Anglije in Sovjetske zveze, je Vel. Britanija nudila postaviti na bojno polje pet infanterijskih divizij in eno mehanizirano divizijo. To je bilo v času, ko je Sovjetska zveza izjavila, da je pripravljena poslati na bojno črto proti napadalcu 136 divizij, 5.000 srednjih in težkih topov, do 2.000 tankov in oklopnih vozil ter 5.000 letal.

"To gornje dokazuje s kolikim pomanjkanjem resnosti je angleška vlada vodila pogajanja o vojaškem sporazumu z SZ. Pod takimi pogoji ne bo nikdo v zgodovini zmogel izbristati dejstva, da je bila Sovjetska zveza predložena z alternativno;

"Ali sprejeti, v namenu samoobrambe, nemške predloge in skleniti nenapadalno pogodbo in si tako pridobiti gotovo dobo časa, kateri je bil potreben, da se bolje pripravi za napad in odbije napadalce. Ali pa odkloniti nemške predloge za nenapadalno pogodbo in tako dovoliti vojnimi provokatorjem iz tabora zahodnih velesil, da bi bila Sovjetska zveza takoj zapletena v oborožen spopad z Nemčijo, ko je bila popolnoma osamljena.

"V takem položaju je bila Sovjetska zveza prisiljena na izbiro in skleniti nenapadalno pogodbo z Nemčijo.

Ameriški "lov"

Šanghaj; — BUP — Varnost štirih ameriških mornariških vojakov, ki so bili ujeti na bojišču dan, je odvisna od zadržanja Združenih Držav, da namreč poveče vse ameriške sile iz bojne črte na Kitajskem, tako je izjavil radio kitajske osvobodilne armade.

Ujeti mornariški vojakovi so: Cpl. William L. Pollard, Forth Worth Tex., Pte. aCirol W. Dickerson, Olathe, Kan., Pte. Robert Hart, Pittsburgh, Pa., in Pte. Thomas Kapodistria, Buffalo, N.Y. Ti mornarji so bili ujeti v spopadu ko so se čete ZDA udeležile borbe kitajske civilne vojske na strani Čang-Kaišekove armade proti kitajski osvobodilni armadi nekako 33 milj od Tsingtao ki je bil tedaj ta kraj bojna črta.

Zastopnik ameriške mornarice in mornariškega kora je seveda zanikal, da bi se udeležili borbe, ampak, da so šli le na lov na "divjačino", in da se jim je dalo za to lov uradni dopust. Eden od teh "lovcev" Pte. Charles J. Brayton je bil pri lovu nevarno ranjen in je nato podlegel ranam v ujetništvu.

Radio osvobodilne armade kitajske je oznanil, da bodo ostale ujetnike obdržali v ujetništvu, dokler Združene države ne zajamejo, da se vojak Združenih držav ne bodo udeleževali bojev na strani Čang-Kaišekove armade in se po-

Gospodarstvo Trsta propada

Trst; — Na velikem zborovanju v Trstu dne 9. feb. so združene strokovne unije protestirale proti nenavadno težkem položaju tržaških delavcev.

Skoro tri leta po končani vojni, tržaška industrija umira in popolni zastoj je tudi v tržaških pristaniščih. V samem Trstu je 24.000 nezaposlenih delavcev. V Trstu in okolici pa znaša število blizu 27.000 nezaposlenih, od katerih je 7000 mladih pripravnikov. Dvaideve deset tržaških podjetij dnevno odpušča delavce.

Na zborovanju je predsednik tržaških združenih sindikatov, D. Stradi dejal, da nameravajo okupacijske oblasti uničiti tržaško industrijo, a Trst spremeniti v njihov arzenal v borbi proti ljudskim demokracijam. V imenu tržaških delavcev je Stradi zahteval od okupacijskih oblasti, da takoj zabranijo odpuščanje delavcev.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Grabežljivost reakcije

Včasih smo čitali povest o kakem grabežljivcu, kako si je grnil na kup premoženje in pri tem ni poznal ne sramu ne morale. Obubožane družine je pripravil ob vse in jih naposled pognal na cesto, da so tam od lakote umirale. Ob čitanju take povesti, je v srcu čitatelja naraščal srd in človeku se je gnusil tak brezsrčni izjemalec.

Danes se na svetu vrši nekaj podobnega, samo, da je še mnogo ostudnejše, kot je povest grabežljivega brezsrčnega, a na žalost ni povest ampak kruta resnica. Tudi se tukaj ne gre za posamezno družino ali človeka, ampak na tehničarje je milijone družin in cele države. Vloga tega grabežljivca igra država, ki je bila v preteklosti, posebno pod vodstvom velikega moža čislana radi svojega odločnega stališča v borbi proti fašizmu. Ta veliki mož je bil Roosevelt in država o kateri se danes ne misli tako, so Združene države.

Novi vlastodržci Združenih držav danes oholo govorijo o milijardah, za borbo proti demokraciji. Na debelo trosijo denar za pobijanje na Daljem vzhodu, Kitajskem, Palestini, Grčiji in drugih državah, to vse, da si morejo kopiciti čim več novih milijard dolarjev iz ljudske krvi. V to svrhu so naredili plan skozi katerega naj bi tekla zlata reka v malhe, grabežljive ameriške reakcije.

Kdo bo morda rekel: "saj je to plan za pomaganje, državam, ki so trpele v vojski." Kdor tega še do sedaj ni spoznal, da je to preprosta bajka naj se poglubi v dejanja. Ta plan so razgaljala dejanja.

Danes se v tem listu na drugem mestu govori o noti Jugoslavije za povrnitev denarnih zlatih rezerv, ki jih je Jugoslavija naložila v Ameriki v času, ko so bile te rezerve v nevarnosti, da jih ubrabi požrešni fašizem. Da se to ne bi zgodilo se je zaupal ta denar državi, ki je bila čislana radi poštenosti. Vedeti je treba tudi, da je to ljudski denar, ljudstva Jugoslavije. Grabežljivi ameriški reakciji ni nikdar kanila sraga potu iz obraza, da se je pridobil ta denar kot plačilno in izmenjalno sredstvo radi mednarodne trgovine. Jugoslovanski kmet, delavec in drugi pošteti ljudje so se potili za te zlate rezerve, da si bodo v času sile pomagali, ter kupovali kar jim bo potrebno. Tu v tej zlati rezervi leži jugoslovanski kruh, obleka, stroji in tisoče potrebnih stvari za jugoslovansko ljudstvo, ki je v vojni toliko trpelo. Kje je na svetu človek s tako črno dušo, ki bi temu junaškemu ljudstvu toliko let odtrgoval, ta kruh, obleko, stroje in še tisoče raznih drugih potrebnih stvari? Žal, da se najdejo taki na Wall Street-u v Združenih državah in pri ameriški vladi.

To so tisti, ki naj bi pomagali trpečemu ljudstvu, ki je bilo prizadejano v vojni? Po vsem tem kar se dogaja pred našimi očmi, kdo naj verjame še tako bajko? Jugoslavija ne veruje v to bajko in ima razlog, da ne veruje. Njeno last naj bi ji prej vrnil, potem naj govore o kakšni pomoči. Mi isto tako ne moremo verovati v ameriško pomoč in v njene dobre namene. Komu naj bi pomagal Marshall-ov plan? Portugalski, ki sploh ni bila v vojni? Čemu je njej treba pomoč. Švedski morda? Tudi ona je v vojnem času delala le dobro trgovino. Njej tudi ni potrebna pomoč in to tudi pove ter se brani te ameriške pomoči. Ravno tako se jo brani Švica, ki tudi ni bila razdejana v vojni. Branijo se je tudi druge države, neglede če so bile v vojni razdejane ali ne. Ta načrt je v korist samo nenasitni in grabežljivi reakciji.

Da, po teh državah, ki so pod Marshall-ovim planom se odigrava ta tragična žalost, ki bo v teku let ako se ti narodni ne zganejo pognala mnogo družin izpod strehe na cesto v lakoto. Priznanešeno ne bo niti Združenim državam, četudi se naj bi v nje, po tem Marshall-ovem načrtu zlivala zlata reka, ker te milijarde se bodo zlivale v morje grabežljive ameriške reakcije, a ne v roke poštenega ameriškega ljudstva. Za ameriško ljudstvo se pripravlja, ne zlata, ampak krvava reka in morje potu, če se ne bo ob pravem času zganilo in pometo grabežljivo reakcijo pri prihodnjih volitvah v pozabljenje.

Grabežljiva reakcija ima celo toliko drznosti, da govori o Marshall-ovem planu, da je plan miru, Trumanova doktrina, Marshallova Evropa, vse to je v interesu miru pravijo. Govoriti o miru je lepo in pravilno, toda kadar se govori o miru, naj se mir spoštuje in o njem govori pošteno. Govoriti o miru in pri tem oživljati ostanke fašizma, ali je to pošteno? Svet ni pozabil fašistične miroljubnosti kajti tudi sam Hitler je govoril, da zaradi njegove strahovlade ne bodo jokale matere. Svet danes ve, da je grdo lagat, da se je delal norce iz besede — mir. Mnogo mater je jokalo za svojimi sinovi, hčerami, mnogo žen za svojimi možmi, mnogo sester in bratov za svojimi brati itd. Strašna je bila ta povest in preresnična. Narodi sveta jo ne bodo tako kmalu pozabili.

To povest hoče nadaljevati grabežljiva ameriška reakcija s pomočjo reakcije ostalega sveta. Vse povsod, kjer koli se pojavijo njihovi plani se prelija kri, ki je potrebna da si more grabežljiva reakcija kopiciti nove milijarde dolarjev, a delavno ljudstvo trpi in umira za drobtine iz miz bogatinov.

Toda plani reakcije se bodo pokvarili. Miro-ljubnega ljudstva je mnogo, mnogo več kot grabežljive reakcije. To ljudstvo ima moč in svoje demokratične pripomočke katere jim ne more vzeti nobena grabežljivost reakcije. Trdna enotnost vsega poštenega demokratičnega ljudstva more in bo na demokratičen način preprečila nakane grabežljive reakcije.

"Demokrati v Bizoniji"

Eden glavnih ciljev Marshallovega plana je obnova pro-fašistične Nemčije. Vseled tega reakcija tako hvali stališče zapadnih držav v Nemčiji in politični razvoj v Bizoniji, kakor se imenujejo spojene cone, ki so sasedene po Amerikancih, Angležih in Francozih. Značilni kašipoti temu so; karakteri nemškega obojca, ki je bilo izbrano za vodstvo Bizonije, likvidacija sodišč za vojne kriminalce in oproščeni nemški veleindustrialisti, ki so postavili Hitlerja na vlado in mu pomagali zgraditi strašni nacistični vojni stroj. Ravno ti zadnji se sedaj zopet postavljajo na važna industrijska mesta za obnovo industrije v Nemčiji.

Ena taka politična osebnost je Karl Speiker, ki sedaj živi v Frankfurt am Main, in igra važno vlogo v Bizoniji. V izbiri tega človeka so oblasti zapadnih zaveznikov v Nemčiji dokazovale, da on ni nazi-fašist in se more celo trditi, da je bil "demokrat" vse svoje življenje.

Toda, v resnici je bil Speiker vedno zagrižen nacionalist in vnet zagovornik močne nemške armade, ki jo je pomagal tudi graditi. Kmalu po prvi svetovni vojni, takrat visok uradnik v pruski vladi, je bil eden prvih ustanoviteljev v črne garde "Black Reichwehr", to je bila nezakonita armada, ki je bila glavna podlaga za obnovo nemškega militarizma. Takozvani svobodni kor (Free Corps), katerega je ustanovil Speiker, v glavnem, v Gornji Šleziji, da se je boril proti Poljakom in "Boševikom" je storil več kot 200 zločinov nad civilnim prebivalstvom v kratki dobi par mesecev.

Speiker je bil na ta način odgovoren za val "Fehme terorja". Mnogi člani "Fehme" so pozneje postali zloglasni voditelji v Hitlerjevi partiji ali pa drugih šovinističnih nemških partij ali klubov.

Toda navzlic temu se on smatra "demokrat". Ta trditve se podpira s tem, da je on zbežal iz Nemčije, ko je prišel Hitler na vlado in živel v Angliji, Kanadi in Združenih državah od leta 1945. Za časa vojne je bil vedno v zvezi z Vojnim oddelkom vlade ZDA, John Foster Dulles-om in tudi več drugimi vplivnimi reakcionarnimi političarji.

Speiker je zvesto sledil Vatikanu zadnjih 30 let in zagovarjal u-postavitve zahodne Nemčije, ker da je v veliki večini katoliška. On kot zmogel taktičar dela tudi v roki v roki z Dr. Kurt Schumacher-jem, ki je glavni vodja nemških Social-Demokratov za razcep-pitev Nemčije, seveda delata za enkrat oprezo, da ne bi s tem odcepila drugih Veliko-Nemcev med vladajočim razredom reakcije. Eventualno Speiker misli, da bo on in višja duhovščina v Cologne, Trierju, Speyer in Minheni vodili duh zahodne Nemčije in to pod varstvom ameriških in angleških generalov ter pod blagoslovom Vatikana, a v glavnem pa po milosti dolarjev, ki naj bi se zlivali iz Marshallovega plana v Nemčijo. Speiker je namreč zelo vnet za "razumljivo pomoč" odgovornih ameriških političarjev. On pravi, da je "pravilno" da Nemčija postane lutka v rokah Amerike v igri proti Rusiji. Le na ta način bo Nemčija zopet postala sila.

Poleg Speiker-ja, je izbran tudi stari, do korenine pokvarjeni vojni zločinec Dr. Hjalmar Schacht, kateri je svetovalec finančnega direktorata Bizonije. Bivši predsednik nemške državne banke, bi moral služiti 8 let ječe v koncentracijskem taborišču v smislu obsodbe nemškega denazifikacijskega sodišča. Bil je nekaj časa zaprt v nemškem taborišču blizu Ludwigsburga, a je bil premeščen po ameriški policiji v ameriško taborišče pri Frankfurtu.

Njegovo nameščenje kot svetovalec v finančnih zadevah Bizonije je posledica dolgoletnih prijateljskih odnosov z ameriški monopolisti. Leta 1933. se je Schacht sestal z John Foster Dulles-om, kateri se je udeležil konferenc o razpravi nemških tujih dolgov. Dulles-ov brat, Allen, direktor New Yorkske podružnice Anglo-Nemške Schoeder Banke, je sodeloval tesno s Schachtovim prijateljem — bankirjem in voditeljem SS truparjev, Baronom Kurt von Schroeder-jem.

Baron von Schroeder je s pomočjo Schachta in Von Papena izposloval 1933 sestanek med Hitlerjem in Ruhrskimi industrialisti. Pozneje je Schacht kot predsednik nemške državne Banke imenoval J. Henry Schroeder Bančno korporacijo, ko je neka ameriška firma privolila zamenjati vrednostne papirje, katere je nacistična vlada izplačevala lastnikom nemških dolarskih bondov za poslovanje pri izmenjavi teh bondov. Ko so zavezniki leta 1944 napre-

dovali v Nemčiji je Schacht poslal prijatelje k Allen Dulles-u, ki je bil tedaj glava podružnice Urada strateške službe ZDA (OSS) v Švici, na razgovore, da se postavi temelje povojnega sodelovanja med Ameriko in nemškimi monopolisti.

Resnična slika novega ameriškega zadržanja v Nemčiji, se seveda najbolje osvetljuje v prvi odločbi ameriškega vojnega sodišča za vojne zločince, ki je sodil veleindustrialiste, kateri so pomagali Hitlerju. Od šest nacističnih veleindustrialistov, ki so gradili Hitlerjev vojni stroj, in pri tem rabili suženjsko delo, ter oskrbovali plinske celice za dušenje jetnikov, — so bili trije oproščeni vsake krivde, dva sta bila obsodena na pet let in eden na dve in pol leti. Vsa doba, v preiskovalnem zaporu se jim je štela v rok kazni.

Sodnik je bil Charles B. Sears iz Buffalo, New York, kateri je leta 1942 obsodil unijskega voditelja Harry Bridges-a na deportacijo, "kot nezaželenega tuja". Ta obsodba je bila pozneje seveda zavrnjena po vrhovnem sodišču ZDA. Proti nacističnim vojnim kriminalcem, kot je razvidno iz njegove sodbe, se Sears ni pokazal tako strok. Nasprotno, bil je tako mehak, kot volna spomladanskega jagneta in je zavrnil obtožbo "zločin proti človeštvu" eno za drugo — od vseh obtožbencev. Na sodišču v Nurembergu 22. decembra lanske leto je Sears "uzakoni", da ne more biti oseba kriva zločina proti človeštvu samo zato, ker si s protizidovskim pritiskom pridobi . . . industrijsko posest, ki je lastnina Židov." Z drugo besedo; zločin se ne stori, ako se "samo" ubije Žida in vzame njegova tovarna, ki kon-

kurira tvoji tovarni.

Sears je tudi naravnost prosil nacistične obtožence oproščenja radi "grobega" postopanja tožilnega svetnika pred sodiščem napram Otto Steinbrinck-u, drugi glavni osebi v Flick-ovem premogetnem in jeklenem cesarstvu, kateri je bil dolgo časa član Hitlerjeve Elitne Garde. On je zavrgel kot "nesmiselno" idejo, da bi šel Steinbrinck kot poveljnik podmornice tvegati življenje in rešavati potapljače ljudi iz ladje, katero je on sam potopil in da bi bil vsled tega; ker to ni storil, soudeleženec ubojstva tisoče neoboroženih oseb."

Vedno zaveden nasprotnik delavstva in solidarnosti veleindustrialcev je Sears izjavil mnenje, da je "neka senca pravice" v trditvah obtoženih veleindustrialistov, "da je v njihovih osebah postavljena pred sodišče Industrija sama." Obsoditi industrijo, to se pa ne more. Ameriška industrija bi tega ne hotela.

Med tem je pa tudi vedno naraščujoča zahteva po bivših sturm truperjih in drugih elitnih fašističnih kadrih, da bi se jih poslalo ven iz dežele na službo v druge države. Rekrutni agenti so zaposleni v Bizoniji, ker so nemški fašisti pri volji služiti v Grčiji, Turčiji, Indoniji, Indoneziji in drugod. V Indoneziji so celo nemški vojaki ohranili imena svojih vojaških edinic. Bataljona; 415 in 712 naprimer se še vedno imenujeta "Totenkopf" (mrtnaška glava). Rekrutiranje za monarho-fašistično armado Grčije obstoja v Stuttgartu; vsak novinec dobi 3000 mark, njegova družina pa prejema denarno podporo, pripravljena se tudi povzpete, da se jim bo pošiljalo ameriške pakete s hrano.

Iz glavnega urada Sveta
Kanadskih Južnih SlovanovNEKOLIKO POJASNIL ONIM KATERI SE ŽELE VRNITI
V JUGOSLAVIJO S PRVO SKUPINO POVRATNIKOV V LETU 1948.

Ker se približuje dan prihoda jugoslovanskega parnika "Radnik" po prvo skupino povratnikov, je potrebno podčrtati nekoliko stvari, ki so v zvezi povratka naših izseljencev v domovino. Ob enem želimo ponoviti, kar smo nedavno objavili v našem demokratičnem tisku, da bo registracija za izseljenje-povratnike prve skupine tega leta zaključena 15. marca. Ta odločba torej ostane še nadalje v veljavi. Do sedaj se je registriralo precejšnje število naših izseljencev za prvo skupino, ter oni kateri še nameravajo potovati za prvo skupino, je potrebno, da se čim prej registrirajo, ker je čas prekratek da bi se z registracijo moglo odlašati.

Tiskovine za registracijo so poslane vsem lokalnim odborom SKJS, in napram temu naj se vsi naši izseljenci, ki se nameravajo registrirati za povratek z omenjeno skupino, obrnejo v zadevi registracije na tajnika lokalnega SKJS v svojem mestu. Vodstva lokalnih odborov SKJS naj objavijo v svojem mestu, kje in kdo bo vršil registracijo, tako da bi oni kateri se žele registrirati vedeli, koga in kje je treba poiskati onega, da bi izpolnil prošnjo za registracijo, sprejemal pristojbino za administrativni fond itd.

Ob tej priliki želimo, dati nekoliko pojasnil za one, ki so se že registrirali, da bodo vedeli, kaj naj bi najprvo podveli. Napram predpisom registracije izseljenca-povratnika, kateri se je že registriral, naj stori naslednje:

1. Kakor hitro se je registriral in se je registracija poslala na Gl. Urad SKJS, je povratnik dolžan v dobi 20 dni preskrbeti potni list. Oni kateri so postali kanadski državljani, naj zahtevajo kanadski potni list in ako ne morejo dobiti prošnje za kanadski potni list v svojem mestu, naj se obrnejo na Gl. Urad SKJS in jim bomo poslali iste. V zvezi s tem je potrebno storiti sledeče: a) izpolniti prošnjo in odgovoriti na vsa vprašanja katere so v prošnji navedena; b) najti v svojem mestu enega prominentnega človeka kateri naj prošnjo podpiše, da pozna prosilca za potni list. (prominentni ljudje se tukaj smatrajo; doktorji, sodniki, duhovniki, upravitelji bank itd.) c) skupaj z izpolnjeno prošnjo je treba poslati dve fotografije prosilca in pet dolarjev, da se dobi potni list. Ako ne morete sami izpolniti prošnje vsled nezadostnega poznanja jezika, poiščite si nekoga od naše mladine, ali drugega, ki mu je dobro znana angleščina in ga zaprosite, da vam pomaga izpolniti prošnjo. Ko je vse to izpolnjeno se naj vse to pošlje s priporočenim pismom na sledeči naslov:

The Passport Officer
Department of External Affairs,
Ottawa, Ont.

2.) Oni povratniki, kateri niso postali kanadski državljani, naj zaprosijo za jugoslovanski potni list. Pri vsakem lokalnem odboru SKJS se morejo dobiti tiskovine, katere so potrebne za potni list in vizo. Treba je izpolniti sledeče:

a) prošnjo za jugoslovanski potni list in vizo; b) izpolniti vprašanja v treh izvodih, odgovoriti na vsa vprašanja, katere so v tiskovini navedena; c) z vsemi omenjenimi izpolnjenimi tiskovinami je potrebno skupaj poslati 4 fotografije prosilca in \$17.20 za državno takso. Vse to je potrebno poslati Konzulatnemu odeljenju na sledeči naslov:

Legation of Federal People's
Republic of Yugoslavia
Consulate Dpt.
259 Daly Ave.,
Ottawa, Ont.

Na podlagi omenjenih izpolnjenih tiskovin, bo povratnik dobil potni list in vizo. Oni pa kateri že imajo kanadski potni list, morajo pa ravno iste tiskovine, izpolnjene, kakor za jugoslovanski potni list in vizo, skupaj z potnim listom in 4 fotografijami ter 2, dolarjema, poslati na jugoslovanski konzulat, na podlagi česar jim bo jugoslovanski konzulat izdal vizo. To je treba poslati na isti naslov, kot je objavljen zgoraj, t.j. na Konzulatno odeljenje v Ottawa.

3. Vsaki povratnik, ko dobi potni list, bodisi kanadski ali jugoslovanski, mora takoj poslati denar za vozno karto. Cena "šifkarte" je napram današnjim obvestilom ista kot je bila lanske leto, t.j. za osebe starejše kot 14 let \$130.50, a za otroke od 7-14 let \$65.50, mlajši otroci kot 7 let, ki potujejo s svojimi starši ne plačajo ničesar. V zvezi z uplačevanjem "šifkarte" je treba izpolniti "U. K. Declaration" formo, seveda v angleškem jeziku. To formo je potrebno izpolniti za vsako osebo, bodisi da plača celo ali pa polovično "šifkarto" ali pa da ne plača ničesar. Vsaka oseba, ki potuje mora izpolniti omenjeno listo za vsakega posebej.

Lokalni odbori SKJS naj v tem oziru pomagajo vsakemu povratniku, da vse omenjene liste pravilno izpolni, ter da jih izpolnjene po vseh potrebnih oblasteh potrjene, pošlje na ustanovo kamor so namenjene. Lokalni odbori SKJS bodo morali tudi pri uplačevanju "šifkarte" voditi rekordno listo, katere bo poslana skupaj z "U. K. Declaration" formo, denarjem za "šifkarto", na Gl. urad SKJS.

Povsod odkrivamo novo
rudno bogastvo in odpiramo
nove rudnike

Naša država ima veliko prirodno bogastvo najrazličnejših rud, premoga, nafte in nekovinskih rudnin. Obsežna področja so še do-cela neraziskana, kolikor pa so raziskana, so to delo opravili po veliki večini tujci na račun ino-zemskih kapitalističnih podjetij in trustov, ki so jim prejšnji protiljudski režimi dajali koncesije, ne da bi vedeli, kaj so ugotovili tuji geologi.

Po osvoboditvi, ko je vse rudno bogastvo postalo splošna ljudska lastnina, se je geološko raziskovalno delo razvilo v vseh področjih države pod vodstvom republiških geoloških zavodov in zveznega zavoda za geološka raziskovanja. V lanskem letu so izsledovala dela dala prav lepe uspehe. Podjetje za globinska vrtnanja ministrstva za rudarstvo FLRJ je izvršilo najboljše raziskovalna dela v Črni gori in v Makedoniji, kjer je mnogo docela neraziskanih nahajališč rude. Vrtalna dela v Črni gori so pokazala, da so v tej republiki velika nahajališča boksita, pa tudi manjša ležišča svinčene rude in premoga. V Makedoniji so bila odkrita ležišča premoga, svinčene rude in kromove rude. Vsa ta raziskovalna dela se bodo letos nadaljevala.

Na Hrvaškem so predvsem raziskovalna ležišča rjavega premoga pri Globočevu v Hrvaškem Zagorju. Na področju Srbije so bila izvršena najboljše vrtna dela v okolici rudnika rjavega premoga v Aleksincu, kjer so vrtali do globine 700 m. Ugotovili so velike in obsežne sloje premoga. Prav tako so raziskovali nahajališča rjavega premoga v okolici Caribroda.

Vrtalna dela na področju premogetovnika Breze v Bosni so potrdila, da so premogetovski sloji zelo razsežni, kar daje možnost za znatno razširjenje rudnika in za otvoritev novih rudnikov. Letos bo podjetje posvetilo največjo pozornost bosanskim ležiščem premoga na področju Zenice, Breze in Kaknju, kakor tudi na področju Majevice severno od Tuzle, kjer je majhen rudnik črnega premoga, z vrtnanjem v okolici Tuzle pa bodo ugotavljali možnosti novih izvorov slane vode.

V Sloveniji je to podjetje za globinska vrtnanja izvršilo raziskovalna dela pred vsem na področju Litije in Mežice ter v trboveljskem revirju.

Poleg vrtnalnih del za ugotovitev nahajališč rude in premoga je podjetje izvršilo tudi obsežna dela za ugotovitev geološkega sestava zemlje na tistih mestih, kjer se bodo gradile velike hidrocentrale. Končno je izvršilo raziskovalna dela v bližini izvorov zdravilne vode. V Soko Banji so odkrili nove izvore radioaktivne vode.

V celoti je podjetje lani navrtalo 16.500 m. Za vrtalna dela je usposobilo v strokovnih tečajih 150 strokovnih delavcev, letos pa bo usposobilo nadaljnjih 200 takih delavcev.

RAZISKOVNA DELA V
SLOVENIJI

V Sloveniji je tudi geološki zavod pri ministrstvu za industrijo in rudarstvo izvršil obsežna razis-

AMERIŠKO OROŽJE IN
DENAR ZA ITALIJSKE
VOLITVE

Rim: — Kakor poroča posebni dopisnik lista "Milano Sera" iz Washingtona, ki poučen od ameriški političnih krogov, da bo ameriški državni department poslal italijanskim desničarjem pomoč v denarju in "orožju" za prihajajoče parlamentarne volitve. Dopisnik piše, da je namestnik državnega tajnika ZDA, Lovett, objubil italijanskemu ambasadorju v Washingtonu, Tarchianu-u, da bo ameriška vlada dala Gasperijevi stranki Katoliških demokratov \$3.000.000 za predvolilno kampanjo. Denar se bo poslal De Gasperiju potom raznih privatnih ameriških organizacij.

Prepričani smo, da bo nekoliko teh pojasnil pomagalo našim izseljencem-povratnikom lažje urediti svoje stvari, ki so v zvezi njihovega povratka v domovino. Ob drugi priliki bomo objavili še nekoliko vprašanj, katere so tudi važna z ozirom na druge probleme v zvezi s povratkom.

Odelenje za registracijo izseljencev-povratnikov.

magali tudi študentje ljubljanske univerze. Izvršili so globinsko preiskavo predelov, kjer so verjetno slani vrelci. Preiskovali so premogetne sloje v zvezi s pripravo, da se pravilno odpro že pred leti zaprti rudniki. Ugotavljali so ležišča barita, kaolina, kremenjaka, grafita, krede, lojevca in ognjevdžne gline. Predvsem so posvetili pozornost nahajališčem kaolina, ki ima velik pomen za industrijo porcelana in električnih izolatorjev. Vzorce dobljenega grafita bodo preiskali pri Litostruji, če je grafit uporaben za livarska dela. Neprestano se geološki zavod zanima za iskanje ognjevdžnih glin z visokimi tališči, kar je važno za našo šamotno industrijo. Veliko nalogo je izvršil zavod tudi v zvezi z gradnjo hidrocentral, ko je bilo treba ugotoviti možnosti za jezitev in akumulacijo vode. Naše geologe čaka tudi v Sloveniji še ogromno delo pri raziskovanju našega rudnega bogastva ter v zvezi z vodno-gospodarskim načrtom. Potrebno je tudi geološko raziskovanje Slovenskega Primorja in našega Krasa.

Za nadaljnjo raziskovalno delavnost bo velikega pomena nova tovarna vrtnalnih garnitur in vrtnalnega orodja, ki jo bomo letos zgradili v Zemunu. To bo prva tovarna te vrste v naši državi, ki bo omogočila, da se obseg raziskovalnih del znatno poveča.

NOVI RUDNIKI

Na podlagi raziskovalnih del se bo v prihodnjih letih odprlo mnogo novih rudnikov. Zlasti bodo pomembni novi rudniki svinčeno-cinkove rude v okolici Trepcé pri Kosovski Mitrovici, kjer šo bila izvršena obsežna raziskovalna dela. Na pogorju Kapaonika, ki se razteza severno od Kosovske Mitrovice, pripravljajo vse potrebno za iskoriščanje rudnika Belo Brdo-Zaplanina. Zgradili so cesto, postavili elektr. vod 40 km., in sedaj pa postavljajo žičnico. Že letos bodo v tem rudniku začeli kopati rude. Obnovljeno bo tudi rudnik Ajvalija pri Prištini, ki je od leta 1937 zapuščen. V neposredni bližini Aivalije bodo odprli rudnike Kišnica in Novo brdo ter pripravili za kopanje rude, ki jo bodo prav tako prevažali z žičnico do topilnice v Zvečanu pri Kosovski Mitrovici. V Trepcé ustanavljajo poseben institut za geološka raziskovanja, ki bo opremljen z najnovejšimi instrumenti, v bližnjem Starem trgu pa bodo letos odprli srednje tehnično šolo. Ker so nahajališča svinčeno-cinkove rude na vsem tem področju zelo obsežna in velikega pomena za naš izvoz, se bo pridobivanje rude, kakor tudi kovine v velikem obsegu povečalo.

Z gradnjo mladinske proge Brč-Ko-Banoviči je sedaj omogočeno iskoriščanje velikih nahajališč dobrega rjavega premoga v tuzlanskem bazenu in na pobočjih planine Konjuha. V Banovičih so odprli nov dnevni kop "Ravne". V primeri z letom 1946 se je proizvodnja premoga v Banovičih že popetorila. V kratkem bodo začeli iskoriščati obsežna nahajališča lignita pri Kamsiji in pri Suvem polju v bližini Kreke. V bližini Simin Hana vzhodno od Tuzle pa se bodo začela vrtalna dela za pridobivanje nafte. Na tem področju so bila delo pred vojno ustavljena, češ da se ne izplačajo.

V ljudski republiki Bosni in Hercegovini so lani odprli 4 nove premogetovnike republiškega pomena, in sicer v Miljevini pri Foči, v bližini Teslića, v Tušnici na Livanjskem polju in pri Mozgrani nedaleč od Bjeline oziroma Ugljevika. Velik pomen ima rudnik Tušnica na Livanjskem polju. Odičen premog iz tega rudnika se je najbolje obnesel v tovarnah cementa v Dalmaciji. Dokler ne bo zgrajena železnica, morajo premoget prevažati s kamijoni.

Tudi na področju Zenice so v zadnjem času odprli več novih rudnikov, ker je ugotovljeno, da so tu nahajališča premoga izredno obsežna. Novo polje so odprli tudi pri rudniku v Kaknju, v bližini Breze pa pripravljajo otvoritev novega revirja Goluša-Potok. V vseh premogetovnikih in ostalih rudnikih pa se bo letos nadaljevalo obsežno delo za mehanizacijo proizvodnje, kar bo omogočilo nadaljnje povečanje proizvodnje.

"SLOVENSKI POROČEVALEC"

Gospodarske zanimivosti iz vse Jugoslavije

Pridobivanje industrijskih rastlin v Sloveniji. V bodoče se bo moralo v Sloveniji pridelovati več industrijskih rastlin, kakor pred vojno. Sklepanje pogodb s pridelovalci za pridobivanje teh rastlin, do sedaj še ni bilo dovolj zadovoljivo. Tako naprimer potrebuje precej lanu tovarna motova in lanenih izdelkov v Grosuplju. Pogodbe sklepajo s pridelovalci naproze.

Slovenska industrija platna je pred vojno predelovala letno 800 ton lanene slame; približno sedmino svojih potreb je krila iz krajevnih virov, ostanek pa je bilo treba uvažati iz Vojvodine. Toda dovoz sirovin iz oddaljenih krajev je predrag zato je potrebno čim bolj pospešiti pridelovanje lanu doma v Sloveniji. — Za rastline oljnice bodo sklenjene kmalu vse pogodbe. Tovarna olja v Slovenski Bistrici in v Viru pri Domžalah bosta zalagala s surovinami tudi druge oljarne v Sloveniji. Letos bodo posejali sladkorno peso, ki bo za 15% večja od lanske. Pogodbe sklepa sladkorna tovarna v Osijeku.

Autobusni promet v Sloveniji. Omrežje autobusnih prog, kjer so lani vozili autobusi državnega autobusnega in prevoznega podjetja Slovenije je bilo 3305 kilometrov dolgo in je imelo 86 prog. Potnikov je bilo okrog 5.000.000. Podjetje je lani prihranilo v potniškem in blagovnem prometu za 21,61% bencina in za 23,93% nafte.

Razširjenje tekstilne tovarne "Varteks" v Varaždinu. Ta tovarna se razvija v največji tekstilni kombinat v Jugoslaviji. Letos bodo zgradili nova poslopja za tkalnice in apreturo.

Letošnje naloge podjetja za dviganje potopljenih ladij iz morja. Državno podjetje "Brodospas" je lani dvignilo več manjših in tudi nekaj večjih ladij. Med njimi "KT 6", "Senj" in "Srbini". Letos bo moralo podjetje dvigniti več velikih ladij. Med njimi tri potniške iz globine okrog 50 m.

Bosanski gozdovi bodo dajali les za vso državo. V ljudski republiki Bosni in Hercegovini je okrog 2.400.000 ha gozdov; in od te površine pa odpade na požgane gozdove in poseke okrog 140.000 ha, na grmičevje in 250.000 ha na krasna gozdnata zemljišča in goljave. Med petletko bo treba pogozditi najmanj 30.000 ha pogorelih gozdov in goljav, izboljšati okrog 60.000 ha grmičevja in zanamernih gozdov. Za lani je bilo določeno, da je treba ustanoviti 195 gozdnih drevesnic s površino 50 ha in pogozditi okrog 1670 ha. Gozdnata gospodarstva so ta program po večini presegla. Lanski uspehi kažejo, da bo mogoče izpolniti pogozditveni načrt ter da bodo bosanski gozdovi zalagali z lesom ne le industriji v Bosni in Hercegovini, temveč v vsej državi.

Že letos bo izročeno prometu okrog 200 km avtomobilske ceste Beograd-Zagreb. Določeno je, da bodo letos zgradili 160 km in končali delo na odseku, kjer so začeli delati lani. Na zagrebškem odseku bodo dogotovili okrog 50 km ceste do Siska Popovače. Na beograjskem odseku bo pa gotove okrog 150 km ceste, in sicer do križišča ceste Vinkovci-Zupanja.

Letos bo mnogo več cestnih del kakor lani. Obnova prometa na starih komunikacijah je bila lani na splošno že končana. Začeli so graditi nove ceste in preurejati stare. Obnovljeni so bili skoro vsi mostovi. Letos bodo nadaljevali velika cestna dela, ki so jih začeli lani, toda v večjem obsegu, kakor doslej. Tako bodo nadaljevali graditev zvezne ceste Niš-Pirot-Caribrod, ki bo dolga 80 km. Delo na tej cesti je posebno težavno, ker je treba cesto v dolžini 10 km skoziti Srećevsko sotesko dobesedno vklesati v živo skalo. Letos bodo tlakovali 55 km cest, ki so bile doslej le posute s peskom. Generalno bodo popravili 180 km cest in med njimi tlakovali 20 km cest. Največje cestno delo bo dograditev avtomobilske ceste Beograd-Zagreb. Pri delu te ceste bo sodelovalo okrog 60.000 mladine.

Razvoj lokalnega gospodarstva na Kosovem in Metohiji. Lokalno gospodarstvo potrebuje premog iz domačih premogovnikov, ki jih pa doslej niso še dovolj iskali. Na Kosmetu je mnogo ležišč lignita, zlasti v okolici Prištine, Peči Prizrena, Kosovske Mitrovice in Gnjilane. Treba je tudi da se bolj razvije opreknarska industrija. Doslej so morali opeko uvažati iz oddaljenih krajev. Lani so morali uvoziti okrog dva milijona kosov opeke. Prav tako se morajo na Kosmetu osamosvojiti s proizvodnjo apna. Zdaž znaša proizvodnja okrog 10.000 ton na leto. Posebno pozornost bodo posvetili keramični industriji, ki ima na Kosmetu že tradicijo. V okolici Kosovske Mitrovice se že pred vojno izdelovali keramične kocke za tlakanje. Proizvodnja je bila pa še primitivna. Pri Prištini so ležišča glin za keramično industrijo. Doslej so to glino tudi izvažali.

Obsežne priprave za pomladno setev v Vojvodini. Na pomladno setev se navadno pripravljajo že v začetku leta. Kmetijske strojne postaje popravljajo načrtno svoj strojni park, do prvega marca mora biti pripravljen ves strojni park državnih kmetijskih postaj in tudi stroji, ki so v zadržani ali privatni lastnini. Pomladna dela se bodo začela, če bo ugodno vreme, v začetku marca.

Povečanje tobačne proizvodnje v Makedoniji. Lani so pridelovali tobak v Makedoniji na površini, ki je bila za 224% večja od predvojnne. Pridelali so pa tudi mnogo boljših tobakov, kakor prejšnje čase. Tobak so začeli odkupovati mesec dni prej, kakor leta 1946. V prvih šestih tednih je bil odkupni načrt na splošno že izpolnjen. Prejšnje čase so tobak fermentirali na monopolnih postajah. Fermentacija je trajala po več mesecev. To je zaradi predelave tobaka. Lani so pa uredili v Skoplju skladišče za umetno izvensezonsko fermentiranje tobaka. To je edini zavod v Jugoslaviji za fermentacijo tobaka izven sezone. Te zavode bodo pa razširili in zgradili še več takih obratov.

Zagrebška tovarna "Prvomajska" izdeluje stroje, ki smo jih morali prej uvažati. Ta tovarna orodnih strojev je začela izdelovati stroje, kakršnih doslej v Jugoslaviji še niso izdelovali. Izdeluje pnevmatična kladiva, automat za hitro izdelovanje vijakov in stroje za notranje in zunanje brušenje osi. To je univerzalni brusilnik, ki brusiti osi do ene tisočinke milimetra natančno. Letos bodo začeli izdelovati nove tipe orodnih strojev. Zdaž je izdelujejo načrte za tri nove tipe.

Nekoliko o delu odseka ZKS v Montreal-u

Ker se nam nikakor ni dalo napisati par vrstic o aktivnosti našega odseka Zveze v Montreal-u, dokler nismo bili opozorjeni na to, da naj se bolj pogostoma oglasimo in nekoliko poročamo o našem delu v listu Edinost, s katerim smo povezani, da prejemamo novice iz cele Kanade in kakor tudi ostalega sveta, je potrebno, da tudi mi nekoliko izjavimo na tem mestu kaj smo dosegli in kaj smo zamudili.

Namreč v kampanji za naš list smo dosegli priličen uspeh, vendar pa ne toliko kakor bi lahko dosegli ako bi se bolj združeno podali na delo. Kar se tiče denarne kvote katero smo imeli na lani prevelika in smo jo skoraj podvojili, za kar se moramo zahvaliti tovarišem, članom, ki so se zavedali, kaj je njihova dolžnost in so pokazali, da so pri volji delati za dobro in napredno stvar in pomagati izhajanje edinemu Slovenskemu listu v Kanadi.

Vse drugače je pa z pridobivanjem novih naročnikov, kjer nismo napravili skoro ničesar in to v sled tega, ker smo delali tako rekoč brez načrta. Še predno smo se podali na delo se je žulo tarmanje, da ne bo mogoče dobiti niti ene nove naročnice, dasi je tukaj še veliko naših naselencev kateri še niso naročeni na Edinost. No, naj bo že tako, ali tako, drugič se bomo morali vsi skupaj bolj potruditi tudi pri pridobivanju novih naročnikov, kar se pa tiče obnov, bomo pa gotovo vse dobili.

Ne morem iti preko tega, da ne bi dal nekoliko kritike in to je, zakaj se pri nas nekateri člani branijo sprejeti dolžnosti pri organizaciji. Po večini se izgovarjajo, da niso sposobni, da daleč živijo, da delajo ven iz mesta, dalje tudi, da je drugih dosti, kateri že delajo dalj časa v organizaciji itd. To nikakor ni pravilno, kajti v organizaciji kakor je Zveza Kanadskih Slovencev lahko delamo vsi s tem, da se udeležujemo naših sej katere se ponavadi vršijo samo enkrat na mesec, ali pa tudi priredb, kjer lahko tudi vsak pomaga z udeležbo in ako potrebno tudi z delom.

Pomislimi moramo, da je potrebno vedno gledati za nove moči in aktivnost in v tem smislu nadaljevati ako hočemo povečati naše začetno delo. Nobeden od nas ne bo dosegel sposobnosti v enem ali drugem oziru ako se ne bomo zanimali in usposobili sami pri našem delu progressa. Zato se vršijo sestanki vsake delavske organizacije kjer se izobražujemo v splošni razvijanju svetovne situacije katere

Vsakega nekaj iz St. Louis-a

St. Louis, Mo. — Tukajšnji lokalni list P. D. je prinesel vest in sliko od neke Ane Debeljak z 8 letnim sinom in 10 letno hčerko, češ, da je bila ta tukaj rojena žena, obsojena na smrt v Jugoslaviji zato ker se je hotela vrniti v Ameriko. Drugega natančnega poročila ni nikjer, kakor samo to, ko je dobila potni list za povratek, da so jo aretirali.

Koliko je resnice na tem ne vem. Po mojem mišljenju, neke druge tisti zajec v grmovju, morda je Edinost bolj informirana o tem. (Po pisanju tukajšnjega reakcionarnega časopisa je bila omenjena Debeljak aretirana za to ker je skrivala vojne zločince in jim pomagala da so ubežali pred ljudsko oblastjo. Op. ured. Edinosti).

Ni mi treba povedati, da reakcija pridno iskorišča in kot prijatelj nove Jugoslavije sem jih radi tega že tudi par pod nos dobil, zato sem se namenil malo poročati o tem v Edinost, ker lahko malo bolj prosto poročam kot naši tukajšnji napredni listi. Pri nas, če bo šlo tako naprej, kot sedaj ne bo dolgo, ko se bo začela prikazovati, kje kakšna Vodiška Johanca, da se naredi "božja pot" in na ta način nabere kaj "cvenka za uboge kristusove namestnike". Sedaj bodo potrebovali, ko so po svoji lakomnosti zabredli v kašo in jih imajo vedno več za vzdrževati.

Naši kristusovi namestniki so učili in naštevati, kateri so glavni grehi in zapovedi, katerih grehov se kakor poštenjaki ogiblamo z zapovedi tudi vedno držimo. Pravijo, da so grehi; ne želi svojega bližnjega blaga, nevoljnost, požrešnost združena z lakomnostjo, lenoba, a ti božji namestniki, ki to vrše, pa gaziijo vse to in vse to učijo, kar drugim pridigajo, da ne smejo. Torej naj gredo k vragu učiti svoje nauke, katere vrše.

Bolj sem sposoben za težko delo, kot za pisanje dopisov, ali čitam pa rad dopise, tako mislim

da tudi drugi, zato sem se namenil napisati nekoliko o naši temo. Kakšen program bo, se še ne ve.

Pogostoma sedaj dobivamo pisma iz stare domovine v katerih tudi opisujejo svoj položaj. Moja nečakinja Zora Medved iz Stične, Dolenjsko stara 23 let piše: "pred vojno sem bila še otročja. Kar se tiče politike, me ni zanimala prav nič. Sedaj premišlujem, kaj je bilo prej in kaj je sedaj? Ljudska vojna je najhujša, ker nikdar ne veš kdo je izdajalec. Res trpimo v pomankanju na obleki in hrani, ali mi imamo pravo svobodo. Z vzklikom dnevem se zboljšuje, ena doba letina je, kar potrebujemo. Pomagati si znamo tudi drugače. Pe-so zremo in jo prežemo in potem zmleveno iz tiste si skuhamo kavo. Seveda, ni tako dobra kot prava kava. Ko dobimo od vas paket in če je kava notri, zmešamo vašo kavo z pesno kavo, da jo imamo za dalj časa. Tako tudi saharin mešamo s sladkorjem, katerega je še tudi bolj malo. Zadolženi smo pa vseeno, ker nam sije svobodno sonce in smo na poti v boljšo bodočnost. Položaj bi bil pa lahko veliko boljši, ako ne bi vaš predsednik podpiral fašističnih ostankov in nam nagajal. Tako pa kjer le more nam dela zapreke. Radovedna sem, kako bodo pri vas volitve izpadle. Mislim, da bo vsak predsednik boljši kot je sedanj. Sedaj sem se tudi jaz začela zanimati malo za politiko. Čitala sem članek v naših novinah, da neki kaplanček toži vaše napredno časopisje. Zakaj on ne opravi svoj poklic, ne pa svoj nos vtikati tja kjer nima nič za tožba iztekla.

"Kadar jaz kaj pišem, pišem vedno resnico. Jaz sovražim laži in grabežljivce, ki rujejo proti naši svobodi, ker sem poštena slovenska dekle. Kaj porečete? Mački, Kreki in kaplančki je pa ravno temu nasprotno. Še Johance si naj dobe, da bo njihovim željam ustrezno, kot krona vsega?"

Tudi po tovarnah se vedno opazja, da delo leze vedno nekam navzdol in delavce premenjavajo iz enega dela na drugega. Tukaj ko jaz delam so v enem dnevu odpuštili pet "bosov". Vzrok je, da bi si rada kompanija naredila več dobičkov v tem letu. Delati smo začeli bolj po malem, ker na akordnem delu hočejo eni narediti toliko, kot pred vojno dva dni. To je vzrok da je bilo že več delavcev pogrnanih na cesto, odslovljenih.

Naši mestni očetji si tudi belijo glave s študijami, kje bi mogli naložiti več davka. Naložili so spet davek na gledališčne vstopnice. Sedaj je 6c. davka. Povišali so tudi davke na cigarete, tako da oče župan sedaj dobi 3c. od zavojčka. Poskušajo vpeljati tudi davek na plačo za pol centa, lanko leto je bil četrta centa. Davek na plače pa je višje sodišče ovrglo in so morali potem to vrati, kar so že pobirali. Odslovili so 500 mestnih delavcev, povišali davek tudi na parcele, a sami sebi zvišali plačo za polovico. Delavci, ki so še ostali, šolski in drugi mestni delavci pa morajo delati za sramotno nizko plačo. Kam gre ves denar, nikdo od nas ne ve. Pota in ceste so v zanemarjenem stanju, nihče jih ne popravlja. Naš oče župan si lahko še sedaj prekrbi potni list, da bo imel vse v redu. Ko pridejo prihodnje volitve bo lahko samo še poljubil mestno hišo — in z bogom!

Sedaj pripravljamo, da bomo na prvega maja naredili nekaj za korist in pomoč porušeni Sloveniji. Upam in želim, da bi se napravilo vsaj par stotakov dobička. Samo škoda, ker nas je samo ducat, ki

delamo in pomagamo kjer koli moremo. Kakšen program bo, se še ne ve.

Pogostoma sedaj dobivamo pisma iz stare domovine v katerih tudi opisujejo svoj položaj. Moja nečakinja Zora Medved iz Stične, Dolenjsko stara 23 let piše: "pred vojno sem bila še otročja. Kar se tiče politike, me ni zanimala prav nič. Sedaj premišlujem, kaj je bilo prej in kaj je sedaj? Ljudska vojna je najhujša, ker nikdar ne veš kdo je izdajalec. Res trpimo v pomankanju na obleki in hrani, ali mi imamo pravo svobodo. Z vzklikom dnevem se zboljšuje, ena doba letina je, kar potrebujemo. Pomagati si znamo tudi drugače. Pe-so zremo in jo prežemo in potem zmleveno iz tiste si skuhamo kavo. Seveda, ni tako dobra kot prava kava. Ko dobimo od vas paket in če je kava notri, zmešamo vašo kavo z pesno kavo, da jo imamo za dalj časa. Tako tudi saharin mešamo s sladkorjem, katerega je še tudi bolj malo. Zadolženi smo pa vseeno, ker nam sije svobodno sonce in smo na poti v boljšo bodočnost. Položaj bi bil pa lahko veliko boljši, ako ne bi vaš predsednik podpiral fašističnih ostankov in nam nagajal. Tako pa kjer le more nam dela zapreke. Radovedna sem, kako bodo pri vas volitve izpadle. Mislim, da bo vsak predsednik boljši kot je sedanj. Sedaj sem se tudi jaz začela zanimati malo za politiko. Čitala sem članek v naših novinah, da neki kaplanček toži vaše napredno časopisje. Zakaj on ne opravi svoj poklic, ne pa svoj nos vtikati tja kjer nima nič za tožba iztekla.

"Kadar jaz kaj pišem, pišem vedno resnico. Jaz sovražim laži in grabežljivce, ki rujejo proti naši svobodi, ker sem poštena slovenska dekle. Kaj porečete? Mački, Kreki in kaplančki je pa ravno temu nasprotno. Še Johance si naj dobe, da bo njihovim željam ustrezno, kot krona vsega?"

Tako mi piše nečakinja. Piše tudi, da se tam ne more dobiti sukanca (civna). Ako kateri pošlje paket svojem naj pošlje tudi velike klopke sukanca po 700 yrdov ali po 1400 yrdi, ker tak sukanec je dobre kakovosti. Poslati velike klopke se bolj izplača, če nekdo že hoče pomagati svojim, kot pa male, stane 35c. 700 yrdov klopčič. Tudi bele moke ni še tam na razpolago in kadar pošljete paket vrzite pet ali deset funtov bele moke v njega in s tem boste prav ustregli svojem. Tako tudi brišče in druge razne take stvari. Če se pošlje najmanjša stvar bo boljša hiša.

Dopis se mi je nekam zavlekel in se bojim, da ne bi šlo preveč v kožo zato končujem. Zavednim Kanadčanom pa ključem: "le še tako naprej, delajte za pomoč novi Jugoslaviji, kot do sedaj. To vam bo zavest, da ste pomagali našemu narodu v časih najhujše potrebe in preiskušnje."

Zimo si pa zase obdržite, jo imamo že zadosti! Brez zamere! Ciril Medved.

Razvoj medicinske proizvodnje v Jugoslaviji

Jugoslovanska proizvodnja zdravil je bila ob osvojitvi omejena na pripravljanje uvoženih kemičnih-farmaceutskih proizvodov. Za proizvodnjo kemičnih-farmaceutskih proizvodov pa so obstojala samo tri podjetja "Alkaloid" v Skoplju, ter "Kaštel" in "Ifa" v Zagrebu. Proizvodnja teh podjetij je bila skromna tako po številu raznih proizvodov, kakor tudi po količini proizvodnje, tako je bila Jugoslavija skoraj docela odvisna od industrije v inozemstvu, ki je ovirala razvoj domače industrijske proizvodnje. Šele z nacionalizacijo industrije je bil ustvarjen osnovni pogoj za prehod k načrtni proizvodnji na tem področju.

Zakon o petletnem planu je postavil industriji zdravil nalogo, da začne proizvajati vsa zdravila, ki so potrebna za množične bolezni in da pripravi proizvodnjo tistih zdravil, ki predstavljajo novejši pridobitve znanosti.

Po načrtu, ki ga je izdelal odbor za zaščito ljudskega zdravja, je generalna direkcija medicinske proizvodnje dobila nalogo, reorganizirati in povečati medicinsko proizvodnjo tako, da bo treba leta 1951. uvažati le še eno četrtino potrebnih zdravil in le eno petino kirurških instrumentov in aparatov. Na ta način bo Jugoslavija ustvarila z lastnimi sredstvi osnovo za izvršitev plana zdravstvene službe.

Generalna direkcija je že v dobi obnove ustanovila kemično-farmaceutski znanstveno-raziskovalni inštitut z nalogo, da pripravi vse za proizvodnjo kemično-farmaceutskih kemikalij. V odelkih tega inštituta so izdelali že vrsto postopkov. Tu se tudi usposablja bodoči vodilni strokovni kadri za farmacevtsko industrijo. Za reševanje vprašanj, ki so v zvezi s konstrukcijo in izdelavo aparatov za industrijsko proizvodnjo kemikalij in zdravil, je bil ustanovljen strojni konstrukcijski biro, ki mu generalna direkcija posveča veliko pozornost, kajti brez potrebnih aparatov ni industrijske proizvodnje zdravil. Ta biro je doslej konstruiral in izdelal že številne take aparate.

Vzporedno se je pričela gradnja novih tovarn. Tako je bila v Beogradu zgrajena tovarna medicinskih instrumentov "Sutjeska", v Zagrebu tovarna zdravil "Prolek", obenem pa je bila razširjena tovarna "Pliva". Leta 1946. se je medicinska proizvodnja po vrednosti povečala za štirikratni, lani pa na devetkratni obseg proizvodnje v letu 1945. Lani so naprimer domača podjetja izdelala trikrat več injekcij, kakor leta 1946 ter 3 do 4-krat več tablet, sirupov in drugih preparatov, kakor tudi disinsekcijah in desinsekcijah sredstev. Tudi proizvodnja kemikalij za proizvodnjo zdravil se je znatno povečala. Čeprav plan proizvodnje zaradi težko pri uvozu osnovnih surovin kemikalij ni bil v celoti izpolnjen, se je vendar medicinska proizvodnja lani povečala v primeri s prejšnjim letom za 107%.

Kratke novice iz Toronte

To mesto ima okrog milijon prebivalstva, med katerimi se nahaja približno tisoč Jugoslovancev. Od teh živi tukaj tudi okrog 120 Slovencev. Raznih novic je v tem mestu dnevno zelo veliko, ki jih doživljajo ljudje veselih in žalostnih obrazov, ki se jih lahko opazi med vsem hrúščen in ropotom avtomobilov in na poličnih tramvajih, kjer se nejevoljno prerivajo ljudje v prenapolnjenih vozovih, kajti tudi tukaj je pomankanje prostora v zimskem času. Ako poslušas pogovore raznih ljudi in raznih mišljenj, so v tem pogovoru po večini pritožbe. Draginja, nesreče, težko delo, slaba plača, tatvine in ropi, politični prepri in zmerjanje, pomankanje stanovanj, visoki davki itd.

Med vsemi pogovori se včasih človek tudi zaplete v družinsko življenje, ki mu da vsaj nekoliko duška, da pozabi vse ljudske pritožbe in tarmanje, ob kateri priliki mu začnejo misli uhajati, "ni" saj se bo sčasoma že obrnilo na bolje. In tako se delovno ljudstvo tolaži z dneva v dan in čaka kaj vse se pojavi v bližnji bodočnosti.

Pred nedavnim sem se sestal z znancom, ki je vselega obraza opozoril na dobro novico ki jo je opazil v enem od tukajšnjih časopisov. Namreč, kaj se vse obeta in kaj se bo gradilo tekočega leta v tem mestu. Dela je že sedaj dovolj in kakor izgleda ga bo še več. Nekoliko minut pozneje sem srečal drugega prijatelja ki se je resno držal in mi je takoj v pričetku najinega pogovora začel pripovedovati, kako je težko delo dobiti in koliko brezposelnih se nahaja tukaj v mestu med katerimi je tudi on sam in je še dostavil: "Sedaj se zopet nahajamo kakor v letu 1929, to je, predno se je začela prava brezposelnost, ki je poglajala gospodarstvo v pravi kaos in delavstvo v pomankanje."

Toraj tako gredo slabe in dobre novice od ust do ust in nazadnje ostanajo pri ljudstvu počasi pozabljene, ljudstvo pa še nadalje čaka dnevnih novic in v svojih mislih pričakuje boljše bodočnosti, ki se njim obeta od leta do leta. Koliko časa bo še trajalo do "boljše bodočnosti", ni do danes še nobenemu človeku mogoče odgovoriti. Je pa znano, da se nam vsem nudi lepša bodočnost in je tako rekoč prava blizu, edino vprašanje v tem obstaja, kdaj bo delovno ljudstvo prenehalo čakati in zopet čakati? No, in tako tudi pisec teh vrstic čaka kdaj se bo ostalo delovno ljudstvo naveličalo čakati?

Da pa ne zaidemo v preveliko krizo, prepri, pomankanje in dolgočasno čakanje, se vrnimo nekoliko med tukaj živče Slovence in njihove dobre in slabe novice.

Pred kratkim se je tukaj poročila najmlajša hčerka Silvija Nahtigal, dobro znanih slovenskih starišev Mr. in Mrs. F. Nahtigal. Svata se je vršila na domu starišev in je bila zelo vesela, čisto slovenska in slovenskega običaja kjer se poje in igrajo kranjske harmonike pri dobro obloženih mizah. Mlada poročenca sta zelo razumna in priljubljena, katerima želimo obilo sreče v zakonskem življenju.

V St. Mary's bolnici tukaj se nahaja Mrs. Mary Ogulin, ki se je morala podvreči težki operaciji. Njen mož Joe Ogulin, ki je dobro poznan tukaj in okolici se pa zdravi doma na farmi. Obema želimo skorajšno okrevanje.

Na svojem domu se zdravi tudi Tony Muc, ki se je ponesrečil pri delu v tovarni ko mu je padla železna plošča na nogo in mu je strla palec na nogi. Tudi tebi Tony želimo skorajšno povrnitev nazaj na svoje delo.

Sedaj pa nekoliko o naši aktivnosti v Torontu, katero poskušamo povečati še bolj kakor pa smo jo imeli do sedaj med našim jugoslovanskim narodom. V tej zimski sezoni smo imeli zelo veliko družabnih zabav, banketov, sestankov itd. Imeli smo skupno in posamezno zelo dobro obiskane in uspešne priredbe med katerimi smo

imeli tudi dva Vseslovenska koncerta, katerih poset je bil zelo velik.

Ko je bil prirejen prvi Vseslovenski koncert smo imeli dvorano z 3 tisoč sedeži. Ali na žalost se je moralo povrniti na svoje domove več kot pet tisoč ljudi ker niso dobili prostora. Druga koncerta ki je bil prirejen na željo občinstva se je udeležilo okrog 8.000. oseb, kar znači, da se je samo v Torontu udeležilo manifestacije vse Slovenske solidarnosti 11.000 ljudi.

Iz vseh teh priredb, zabav, koncertov itd, se lahko sklepa, da je prišel tudi tukaj priseljen Slovanski narod do spoznanja, da je treba popolnoma pozabiti na prejšnjo situacijo, ki je dolga stoletja obstojala med njim vsled pešiče razdiralcev, ki so držali slovanski narod v večnem medsebojnem sovraštvu. Danes je Slovanski narod ponos celega sveta, kajti on je združen in nobena sila ga nebo nikdar več razdružila. Slovanski narod se danes zaveda svoje moči in je tako rekoč steber miru in resnične ljudske demokracije celega sveta. To je tudi povod za ostale Slovence katere še do sedaj niso prišli do pravega spoznanja, da bodo morali to spoznati prej ali slej, kajti njihov izhod je samo ali zatajiti svojo narodnost ali pa ostati za vedno tujec pred svetom.

Dругih ostalih novic v tem mestu ki se tičejo v pogledu delavstva je vse po starem. Stavke so tako rekoč brez prestanka, napadi na organizirano delavstvo, oziroma "komunizem" se tudi nadaljuje, klevete proti Slovanom posebno Jugoslaviji in Sovjetski Zvezi v reakcionarnem časopisju še tudi niso prenehale. Tudi novih priseljencev, tistih ki so v zadnji vojni zapustili svoje domovine, oziroma so bili prisiljeni zapustiti svoje domove iz bojazni katere so jim vtepli v glavo sovražniki ljudskih republik, ali pa so sami vsled pregreškov morali pobežati, se že lahko opazi med svetom v tem mestu. Gotovo je, da se med temi novinci nahaja tudi neko število slovenskih imigrantov, katerim se je posrečilo priti v to obljubljeno deželo.

V ostalem je pa vse po starem kakor je bilo, kako je to bilo, mislim, da bo čitatelj sam najbolj vedel o tem?

J. Š. poročevalec.

NA VESELI SVADBI SO SE SPOMNILI NA EDINOST

Grimsbey Beach: — Dne 25. januarja se je zbrala mala ali vesela družba na svatbi novo poročenca Katarine in Charlie Krčelič v Grimsby Beach. (Nevestino prejšnje ime K. Zalec.)

Da je bila svatba zelo vesela kjer so se gosti zabavali pozno v noč mislim, da ni potrebno posebnosti omenjati. Kakor že omenjeno, nas je bilo malo število smo bili pa toliko bolj razpoloženi in je ta večer potekel v najlepšem zadovoljstvu pri dobri pijači in jedilih.

Poleg vse vesele zabave pa nismo pozabili da se spomnimo tudi na naš delavski in edini slovenski list "Edinost" v Kanadi. Z dovoljenjem ženina in neveste je spodaj podpisani zbral svoto \$5.50. V ta namen so prispevali sledeči: Peter Rogina in Charlie Krčelič po \$2.00. Max Kokot po \$1.00. in Joe Barič 50c., katere svota je poslana na uredništvo Edinost.

Tem potom se najlepše zahvaljujemo poročencema za vso potrežbo in gostoljubnost in njima želimo veliko sreče v njihovem zakonskem življenju še mnoga leta. Obenem pa tudi zahvala prispevateljem za naš list Edinost, kajti prepričani smo, da je to naš pravi delavski list ki nas vzpodbuja za doseganje boljše bodočnosti.

Še enkrat hvala vsem skupaj. P. Rogina, Hamilton.

Telefon: Midway 9131

Res. Kl. 8889

GRAFSTEIN'S SILK SHOPPE

Mi imamo v zalogi vsake vrste importiranega blaga za moške in ženske obleke vseh vrst in vse kar spada za obleke. Prodaja na yarde.

Za prijatelje Jugoslovane blago po znižanih cenah za pošiljke v Evropo. Odprto vsak večer do 8 ure. Pridite in si ogledajte našo trgovino.

Postrežba točna.

278 College St.

Toronto.

Poizvedbe

Generalni konzulat FLR Jugoslavije v New Yorku 745 Fifth Ave. prosi vse one, ki kaj vedo o spodaj imenovanih osebah, da sporoče naj bo to pismeno ali ustmeno njihove naslove Generalnemu Konzulatu v New Yorku.

1. Amrein Frank, zadnji znani naslov: 686 Fairview Avenue, Brooklyn, New York.
2. Baht Ivan in Vid iz Dubrave pri Gradecu, OLO Vrbovec.
3. Bošković Jelena.
4. Bogataj Andrija, zadnji naslov: 1125 East 61 Street, Cleveland, Ohio.
5. Buiniana Anton, zadnji naslov: Chicago, Illinois.
6. Cabrian Stjepan iz mesta Smrika, občina Kraljevica, Hrvatsko Primorje.
7. Cerovšek Matija, zadnji naslov: c o Vestmoreland Company, Box 48, Herminie Pennsylvania.
8. Čupović Milan, zadnji naslov: Detroit, Michigan.
9. Čupović Toma, zadnji naslov: 345 West Maple Street, Labanon, Pa.
10. Čupurdija, zadnji naslov: New York.
11. Dundo — neki Tere Šimunič, Dubrovnik, išče osebo, ki ji je ime Dundo.
12. Džepina Ante, zadnji znani naslov je bil P.O. 272, Farrel, Pennsylvania.
13. Fabris Joseph, zadnji naslov: 611 Broadway, New York.
14. Ferderber Bozije, zadnji naslov: Hassast Street, Pittsburgh, Pennsylvania.
15. Glavan Šime, zadnji naslov: 5221 3rd Avenue, Brooklyn, New York.
16. Golaja Petar, zadnji naslov: 1394 East 21 Street, Cleveland, Ohio.
17. Golubič Mijo, zadnji naslov: Youngstown, Ohio.
18. Goronja Stevo, Jovan, Ljubomir, Dvorje, Branko in Nedeljko.
19. Grubič Stevo, t.j. njegovo ženo in otroke zadnji naslov: Cleveland, Ohio.
20. Hasanović Ilija.
21. Jelača Petar, zadnji naslov: 176 Cass Avenue, East Akron, Ohio.
22. Jurjevčiča Johan in Frančiška z družino.
23. Kapic Sava, zadnji naslov: Cleveland, Ohio.
24. Kovar Rozalija Orgonji, zadnji naslov: New York, New York.
25. Kravosčanec Mato, zadnji naslov: Pittsburgh, Pennsylvania.
26. Kljajić Mile in Mane Bas ter bratje, ki so prišli v ZDA po II. svetovni vojni.
27. Konestabo Johan, zadnji naslov: 4055 East 91 Street, Cleveland, Ohio.
28. Kršinič Nikola ali Krsinic Visko.
29. Le Fors Johnny, zadnji naslov: 734 Splitlog Avenue, Kansas City, Kansas.
30. Letica Petar, trgovac, rodom iz vasi Batonova Kosa.
31. Lovrič Josip, zadnji naslov: 25 South Street, New York City.
32. Makarić George, zadnji naslov: 606 Solite Alley, Johnstown, Pa.
33. Matič Sofronije, zadnji naslov: Philadelphia, Pa.
34. Matura Dušan, rodom iz Zablaca pri Šibeniku v Dalmaciji.
35. Mihi Augustin, zadnji naslov: Cleveland, Ohio.
36. Millsboro Besco, zadnji naslov: Box 25, Washington, Pennsylvania.
37. Pandić Anton, zadnji naslov: Box 332, Garwood, New Jersey.
38. Paranosić Nikda iz Srema.
39. Pralica Savo.
40. Radovančević Milka, zadnji naslov: McKees Rocks, Pennsylvania.
41. Rocabin Radosav.
42. Saulić Rosalijsa, zadnji naslov: Akron, Ohio.
43. Spiegel Joseph, zadnji naslov: New York.
44. Štambuk Nikola iz Boguda.
45. Stanić Gorič Krsto, zadnji naslov: 33 East 8th Street, New York City.
46. Steiduhar Katica, okrog 74 let stara, rojena v Novo Cice.
47. Spiroski Boris Metodiev, rojen v Steelton, Pennsylvania.
48. Stanikov Elizabeta in družina, zadnji naslov Cleveland, Ohio.
49. Štuk Ivo, je bil poveljnik S.S. "Veletit".
50. Šušnjarić Pero in Savo, zadnji naslov: Akron, Ohio.
51. Tolji Joža, rojen v vasi Imotici, Mestnega Ljudskega Odbora Ston, okraja Dubrovnika.
52. Todor D. Milinić, vas Combornoje, Pošta Medinci Sen Kovac, okraj Podravska Slatina.
53. Vidicki Draga in Mita, zadnji naslov: Pittsburgh, Pennsylvania.
54. Vragović Žarko, zadnji naslov: 1320 N. Hope Street, Philadelphia, Pa.
55. Vochity Sam, zadnji naslov: 53 East 177 Street, Bronx, New York.
56. Vratarić Frank, zadnji naslov: 162-38 11th Road, Flushing, L.I.N.Y.
57. Vukašinović Andrija in Milan. Andrija se je nahajal v Californiji a Milan v Chicagi.
58. Vukmanović Mile, zadnji naslov: Hanover.
59. Vojnick (Wojnick) William, zadnji naslov: 31-82 101 Street, Corona, L.I.

GENERALNI KONZULAT FNRJ
NEW YORK

Turške provokacije na Bolgarski meji

Sofija: — Uradni bolgarski telegrafski urad poroča, da sta dva turška letala preletela zadnji teden v ponedeljek bolgarsko mejo, ter sta bila oba zrušena na zemljo. Letala sta angleškega izvora "spitfire fighters" in je rečeno v poročilu, da se je eden pilot, letalski narednik Kemal Mendetes, ko se je njegovo letalo zrušilo v črno morje, utopil. Letalo je padlo v morje okrog 200 metrov od obrežja v bližini bolgarskega pristanišča Sazopol. Drugi pilot, letalski podporočnik Tatal Hulki Yed, je pri padcu dobil manjše poškodbe, ter je bil prijet po bolgarski straži, ko je bilo njegovo letalo prisiljeno pristati nekako 7 km v globini bolgarskega ozemlja.

Turška reakcija, podobno kakor grška monarhofašistična klika, pohleвно izvršuje ukaze svojih gospodarjev — ameriških in angleških imperijalistov — vrše provokacije na meji svojih miroljubnih sosedov, toda ta dogodek jim naj bi bil opomin, da osvobodjeni in miroljubni narodi Balkana ne bodo nikdar več dovolili reakcionarno-fašistični drugi, da njeni volji apetiti nekaznovano krše svete meje za katerih osvobodjenje je bilo prelito toliko junaške krvi.

PODPORA WALLACE-A VEDNO MOČNEJŠA IN ŠIRŠA

New York: — Do sedaj so nekako v dvanajstih ameriških državah upostavljeni volilni odbori za podpiranje Henry Wallace-a pri predsedniških volitvah. V drugih 14 državah se taki odbori upostavljajo in organizirajo.

V izjavi predsednika nacionalnega odbora Elmer A. Benson-a je rečeno, da se gibanje za izvolitev Wallace-a kot predsednika Združenih držav naglo širi in vsepovsod dobiva močno podporo pri ameriškem narodu.

"Vsepovsod je odziv prisrčen", je dejal Benson, — "delavci in drugi napredni američanci z navdušenjem upostavljajo odbore in nudijo izdatno podporo. Naš namen je v vsaki državi postaviti odbor, kateri bo delal v kampanji za izvolitev Wallace-a za predsednika. Danes smo bolj kot kdaj prej prepričani, da si ameriški narod želi spremembo v miroljubno smer in da bo pri prihodnjih volitvah glasoval za program katerega zastopa bivši ameriški podpredsednik Henry Wallace.

WINDSOR, ONT.

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov v Windsoru bo priredil javno zborovanje v nedeljo 22. tega meseca v Ukrajinskem Domu na Drouillard Rd. ob 2. uri popoldne. Namen zborovanja je kampanja za otroke brez staršev v Jugoslaviji. Na istem zborovanju bo govoril razen lokalnega govornika tudi tov. Marijan Kružič, Gl. tajnik SKJS. Radi tega vabimo ves naš narod iz Windsorja in okolice, da se udeleži polno številno. Na tem zborovanju se bo govorilo tudi o povratnikih, ki nameravajo potovati to leto v staro domovino in o mnogo drugih važnih stvareh.

Vsi na zborovanje!

Odbor

SUDBURY, ONT.

Lokalni SKJS v Sudbury bo imel množično predavanje v soboto 21. februarja ob 8. uri zvečer, a v nedeljo 22. februarja ob 2. uri popoldne se bo vršilo množično zborovanje. Vse to se bo vršilo na 332 Bessie St.

Na zborovanju se bo govorilo o sedanjih kampanji SKJS za 25.000 dolarjev za pomoč vojnim sirotam v Jugoslaviji in o zaključkih plenarne seje Gl. Odbora, a predavanje, katero se bo vršilo v soboto zvečer se bo nanašalo O POLITIČNI SITUACIJI DANES.

Govornik in predavatelj bo Glavni tajnik Saveza Kanadskih Srbov in član Izvršnega odbora SKJS — Miloš Grubič.

Odbor

AMERIŠKA VOHUNKA NA ČEHOSLOVASKEM SODIŠČU

Praga: — BUP — Poslaništvu Združenih držav v Pragi je bilo naznanjeno, po čehoslovaški vladi, da bo postavljena pred sodišče ameriška državljanka Dorothy Brown radi vohunstva. Ona se nahaja v zapornih Pankrac.

Ameriško Poslaništvo ne more potrditi, da je ta žena ameriška državljanka, ker da ni registrirana na poslaništvu.

S "PARTIZANKO" IN "RADNIKOM" SE VRAČAJO IZSELJENCI V DOMOVINO IZ AUSTRALIJE IN NOVE ZELANDIJE

Veliki jugoslovanski potniški parnik "Partizanka" se je s 1000 povratniki iz Avstralije vrnil v Jugoslavijo. To so prvi izseljenci, ki se bodo po več desetletjih bivanja v tujini, kjer so delali pod težkimi pogoji vrnili v domovino. Med jugoslovanskimi izseljenci v Avstraliji je živahno gibanje, da se čimprej vrnejo v domovino. Odelek za izseljenje zveznega ministrstva dela FLRJ pa zaradi pomanjkanja ladijskega prostora za enkrat nima možnosti, da bi ugodela želji izseljencev. Med izseljenci, ki se bodo s "Partizanko" vrnili v Jugoslavijo, je največ Dalmatincev, Hrvatov in Makedoncev, so pa tudi iz vseh ostalih republik.

To so po večini kmetijski, tekstilni in drugi kvalificirani delavci, ki se bodo kmalu vključili v

petletni plan. "Partizanka" je odplula iz Fremantleja 25. januarja in bo prispela okrog 20. februarja v Dubrovnik.

Parnik "Radnik" kateri je pripeljal tri skupine povratnikov iz Kanade lansko leto je pa plul v Novo Zelandijo, od koder bo pripeljal v domovino 500 jugoslovanskih izseljencev. Pričakuje se, da se bo vrnil v Split v začetku marca.

Po planu za letošnje leto bodo jugoslovanske ladje, če ne bodo nastopile kakšne nepredvidene težkoče, lahko dopeljale v domovino še enkrat več izseljencev, kakor lani, skupaj okrog 10.000. Predviden je povratek številnih jugoslovancev iz držav Južne Amerike, iz Kanade, in drugih držav. Samo v prvi polovici leta se bo vrnilo domov okrog 6500 izseljencev.

SALSBERG BO POROČAL O EVROPI IN PALESTINI!

Toronto: — Pred kratkim se je povrnil iz obsežnega potovanja po Evropi in Palestini priljubljen član provincijalnega parlamenta Ontario, J. B. Salsberg in bo na množičnem zborovanju v Massey Hall-i, dal svoje poročilo o vsem, kar je videl in opazil v deželah katere je prepotoval. Zborovanje se bo vršilo v Massey Hall-i, v ponedeljek 23. februarja ob 8. uri zvečer.

Mr. Salsberg je bil priča velike generalne stavke v Franciji, kjer je korakal na piketni straži z tisoč delavci, ki so demonstrirali proti učinkom Marshall-ovega plana v Franciji.

V Čehoslovaški je videl ogromne napore ljudstva, ki uspešno gradi in obnavlja čehoslovaško navzlic poskusom desnih social-demokratov, da bi razbili delavsko enotnost.

Na Poljskem je opazil, da se ta veliki narod navdušeno in z uspehom trudi prebroditi težkoče fevdalne zaostalosti. On je videl, kako se 100.000 Židov, ki jih je še ostalo od 3 in pol milijona, odlično bori za obstoj z vso pomočjo, ki jim jo nudi demokratična poljska vlada.

V Palestini, kamor koli je šel, je bil na bojni črti, in so žvižgale krogle iz vseh strani. V napetem Srednjem vzhodu je velika preiskunja ako bo organizacija Združenih Narodov zmogla izvesti odločbo za ustanovitev neodvisne; Židovsko in Arapsko državo v Palestini.

SCHUMACHER, ONT.

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov bo imel svojo redno sejo v nedeljo dne 22. februarja, ob 7. uri zvečer, na 42 — First Ave.

Vabi se vse člane, da za gotovo pridejo na to sejo ker imamo mnogo stvari za reševati, kakor priprave za 29. februar; ker bo tega dne prišel Stanko Bolf, urednik Novosti, kateri bo istega dne držal skupščino. Na tej seji se bo reševalo tudi mnogo drugih vprašanj, kakor odhod prve skupine povratnikov v domovino to leto in druge stvari.

TORONTO, ONT.

V soboto zvečer dne, 21. februarja, se vrši skupna zabava treh odsekov Zvez, Slovencev, Hrvatov in Srbov na 386 Ontario St. (banket).

Za ta večer je preskrbljeno vse kar spada k domači zabavi, mehka in trda pijača, kakor tudi jedila bo dovolj za vse. Vstopnina samo 50c.

Vabljeni so vsi Slovenci, Srbi in Hrvatje, da nas posetijo prihodnjo soboto.

Odbor

John Škrabec in družina.

DELAJSKI RADIO PROGRAM

Toronto in York komiti Delavske Progresivne stranke naznanja začetek tedenskih:

RADIO PROGRAMOV

Stewart Smith

na Mikrofonu vsak četrtek ob 9 uri zvečer. Program se je začel 12. feb. — CKEY — Dial 580. Mi smo prepričani, da vas bo to naznanilo razveselilo. Zato govorite o tem programu. Dobite svoje prijatelje, da bodo poslušali, zberite se v "poslušalne skupine" na vašem domu.

Poslajte nasvete in tudi prispevke na: Room 8, College St. 274 Toronto.

THOROLD — ST. CATHARINES

Organizacija S. K. J. S. v Thorold in St. Catharines bo imela množično zborovanje 21. februarja ob 8. uri zvečer.

Zborovanje se bo vršilo v St. Catharines, St. Paul St., 24 Room 18. Glavni govornik na tem zborovanju bo urednik Edinosti J. Smrke iz Toronta.

Vljudno vabimo ves naš narod iz Thorolda, St. Catharines in okolice, da pridete na to važno zborovanje S.K.J.S.

PESEM GORA

MIŠKO KRANJEC

Naposled sta bila prek vode, Drejc je Tanjo potegnil za seboj do gozda. Tam sta našla Maksa. "Obuj se", je rekel Drejc Tanji. Sedla sta na praprot in se ubuvala.

Ko sta se obula in stopala dalje za Maksom, je Drejc hodil tik ob Tanji. Dejal ji je:

"Zdaj ni več nevarnosti. Dobri smo."

Rahlo se je oddahnila. Ne zato, ker bi se bog ve kako bala, toda po vseh zasedah zadnjih dni ji je bilo prijetno delo, ko je slišala, da je vsaj za čas konec nevarnosti.

"Tako prijetno je človeku, kadar kdo reče, da je zdaj dobro," je rekla Drejcu, ko so hodili že globoko v gozdu. "Se sinoči so tako streljali po nas, da sem si mislila: zdaj bo po meni. No, pa vendar ostanem. Samo zgubila bi se skoraj. Bog ve, kje bi danes tavalala."

Poslušal jo je, toda slišal je bolj samo njen šepet, vsebine ni dojemal. Bil je utrujen. Prej ga je vročina zdelovala, ob prehodu reke pa ga je streslo in zdaj je nekaj gomazelo po njem. A poslušal jo je vendar rad. In ni si mogel kaj, da se v svoji utrujenosti ne bi predajal sanjam, da hodi s Tinco.

"Čudno, da nisi Tinca," je rekel, ko je molče stopala ob njem.

"Ne," je odvrnila. "Tončka pa sem res bila. . ."

"Tudi moji materi je bilo ime Tončka. Pa saj je ti nisi poznala —"

"Ne, kako bi jo mogla."

Zares, kako bi jo mogla poznati, ko ni bila s Slapov doma in ni bila Tinca. Ni bila kraljica gora, bila je partizanka, ki so ji bili Italijani odpeljali očeta in ga ubili. Ona je imela srečo, ker ni bila doma. Ošla je k partizanom. Od tam so jo pred dvema mesecema poslali na Štajersko, a zdaj je bila poklicana na Osvobodeno ozemlje. Prek zime bo najbrž na tečajih, spomladi pa jo spet pošljejo kam na delo. Vedno gre po terenu. Da je SKOJevka, je še povedala in vprašala, če je tudi on SKOJev.

Da je, je pritrdil. Potem pa ji je tudi sam povedal o sebi to in ono, prav tako o svojih, ki so jih bili odpeljali, dom pa požgali. Ostal je samo njegov stric, ki ju zdaj tu vodi.

Na dolgi poti, ki je bila še pred njima in ki ni bila več nevarna, sta še o mnogem pogovorila. Ta pot se mu je kljub vsej oslabelosti, kljub vsej vročini, v kateri se je ob hoji kahal, zdela prijetna. In spet je pozabljal, da to ni Tinca. Nič ga ni motilo, da je pripovedovala o življenju neke Tanje-Tončke z Dolenjskega, o življenju njemu tuje dekleta, poslušal je bolj samo njeno šepetanje in imel ves čas prijeten občutek, da je tu vendarle Tinca.

— Bolan sem, si je govoril utrujen v svoji vročici. — Saj to ni Tinca in ne more biti.

Čutil je, da to samo njegov privid ustvarja iz tujega dekleta njemu tako drago Tinco. In ko je tako razmišljal in se prepričeval s prividi svoje domišljije in ko je poslušal njeno šepetajoče pripovedovanje, ga je nenadoma nekaj pretreslo. Porodila se mu je strašna misel:

— Kaj pa, če je Tinca umrla in se mu zdaj prikazala? Saj morda niti nikogar ne vodi. To dekle ob njemu je samo privid, potvora njegove domišljije, predstava Tinca, ki je nocoj umrla? Na Jamah je živila prastara vera, da se mrtvi radi prikažejo živim, ko le ti sami hodijo po dolgi poti, ali kje sami posedajo in razmišljajo.

Pretreslo ga je ob tej misli.

— Moram biti hudo bolan, si je dejal, je ne bi tako živo čutil ob sebi. Njena podoba se mi je prikazala in jaz se razgovarjam v resnici z mrtvo. Kako drugače naj bi sicer bilo v resnici vse to?

Tedaj se je odmaknil od nje. Stopal je pred njo, da bi vedela pot za njim. Ni se upal ozreti ne prisluhniti, če mu sledi, dasi je nehote slišal včasih kako je njena noga zadela ob kamen. Toda, si je dejal, tudi to ne more biti resnično. Če jo je bil videl v obraz, če je govoril z njo, da si je bila samo privid, tedaj lahko tudi sliši njeno hojo. Tinca ni več, si je dejal. Tinca je to noč, morebiti prav to uro in mrtva se mu je lahko prikazala. Za mrtve ni razdalj. In če je resnično padla, tedaj se mu bo večno prikazovala.

Ko so naposled prišli pod Mrtvo goro, se je začelo daniti. Nebo onstran Mrtve gore je bilo že močno bledikasto. Padala je močna jesenska rosa. Po dolinah se je dvigala bleđa megla.

Na kraju, kjer so se srečali, je Maks obstal in počakal ona za seboj.

"Zdaj že lahko gresta sama," je dejal. "Zdravo." Najprej je segel Tanji v roko, potem pa Drejcu. Ta ga je proseče, a tudi zmedeno pogledal.

"Maks," je rekel Drejc, "govoriti moram s teboj. Ali lahko pridem na večer k tebi?"

Maks je za trenutek molčal, nato mu je v jutranjem svitu pogledal v oči in obraz. Dejal je:

"Bolan si. Vleči se moraš."

"Govoriti moram s teboj," je vztrajal Drejc.

Maks ga je prijel za roko in mu potipal žilo, potem mu je položil dlan na čelo, ki je gorelo v vročini.

"Lezat pojdeš. Že pridem sam k tebi. Zdravo!" Obrnil se je, ne da bi se spregovoril besedo in odhajal na Mrtvo goro.

Drejc je ostal sam s Tanjo in bilo mu je mučno, zakaj zdaj je bil že trdno prepričan, da je bolan in da je dekle ob njem samo privid. Nehote se je ozrl v njen obraz in zdaj ob prvem svitu videl spet tiste njemu tako znane poteze svoje Tinca. Ko so ga njene oči samo opazovale in ko se je potem nekam grenko nasmehnil, je natančno videl:

— Mrtva Tinca se je vrnila.

Ne da bi ji rekel kako besedo, je stopil naprej in šel proti gozdom, kamor se je umikal somrak pred jutrom in kjer je bila njihova baraka. S Tanjo ni več spregovoril vso pot, zato ker je zdaj bil do kraja prepričan: mrtva Tinca hodi z njim in z mrtvo se ne more pogovarjati.

(Dalje prihodnjik)

Prešernove pesmi

SONETJE NESREČE

O Vrba, srečna draga vas domača,
kjer hiša mojega stoji očeta;
da b' uka želeja me iz tvoj'ga sveta
speljala ne bila, golj'fiva kača!

Ne vedel bi, kako se v strup prebrača
vse, kar srce si sladkega obeta;
mi ne bila bi vera v sebe vzeta,
ne bil viharjev notranjih b' igrača!

Zvesto srce in delavno ročico
za doto, ki je nim a milijonarka,
bi bil dobil z izvoljeno devico:

mi mirno plavala bi moja barka;
pred ognjem dom, pred točo mi pšenico
bi bližnji sosed varoval — svet Marko.

ZDRAVLJICA

Prijat'ljji, obrodile
so trte vince nam sladko,
ki nam oživlja žile,
srce razjasni in oko,
ki vtopi
vse skrbi,
v potrhih prsih ubudi!

Komu najpred veselo
zdravljico, bratje, čmo zapet?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovanski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere.

V sovražnike z' oblakov
rodu naj naš'ga treščil grom;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zdrobe
njih roke
si spono, ki jih še teže!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrok, kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast,

Bog živi vas Slovenke,
ko pred, spet naša bosta last!
prelepe, zlate rožice;
ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenčji, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up;
ljubezni domačije
noben naj vam ne vsmrti strup;
ker zdaj vas
kakor nas
jo srčno braniti kliče čas!

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak
ne vrag, le sosed bo mejak.

Nazadnje še prijat'ljji,
kozarce zase zdignimo,
ki smo zato se zbrat-tli,
ker dobro v srcu mislimo;
dokaj dni
naj živi
vsak, kar nas dobrih je ljudi! —